

The Project Gutenberg eBook of Onnellinen prinssi: Ynnä muita kertomuksia, by Oscar Wilde

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Onnellinen prinssi: Ynnä muita kertomuksia

Author: Oscar Wilde

Translator: Helmi Krohn

Release date: September 21, 2014 [EBook #46922]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ONNELLINEN PRINSSI: YNNÄ MUITA
KERTOMUKSIA ***

Produced by Juha Kiuru

ONNELLINEN PRINSSI

Ynnä muita kertomuksia

Kirj.

OSCAR WILDE

Englannin kielestä suomentanut Helmi Setälä

Nuorten Kirjasto N:o 17.

Otava, Helsinki, 1907.

Osakeyhtiö F. Tilgmann.

SISÄLLYS.

Onnellinen prinssi.
Itsekäs jättiläinen.
Satakieli ja ruusu.
Uskollinen ystävä.
Ihmeellinen raketti.

ONNELLINEN PRINSSI.

Korkealla kaupungin yläpuolella, suurella kivipaadella, seisoj onnellisen prinssin kuvapatsas. Hienot kultalehdet peittivät ylt'yleensä hänen ruumiinsa, silminä oli kaksi loistavaa safiria, ja suuri punainen rubiini loisti hänen miekkansa kahvassa.

Kaikki häntä ihailivat. "Hän on yhtä kaunis kuin tuuliviiri", huomautti yksi kaupungin neuvoksista, joka oli ymmärtävinään taidetta; "mutta yhtä hyödyllinen hän ei ole", lisäsi hän, sillä hän pelkäsi ihmisten luulevan häntä epäkäytännölliseksi, ja sitä hän ei todellakaan ollut.

"Miksi sinä et voi olla yhtä kiltti kuin onnellinen prinssi?" kysyi äiti pieneltä pojaltaan, joka itki, kun hän ei ylettynyt ottamaan kuuta taivaalta. "Onnellinen prinssi ei koskaan halua mahdottomuuksia."

"Minä iloitsen, että maailmassa on ainakin joku, joka on täysin onnellinen", mutisi alakuloinen mies katsellessaan ihmeellistä kuvapatsasta.

"Hän on aivan kuin enkeli", sanoivat Orpokodin lapset, jotka tulivat kirkosta loistavissa, tulipunaisissa hameissaan ja puhtaissa, valkoisissa esiliinoissaan.

"Mistä te sen tiedätte?" kysyi laskennonopettaja, "ettehän te ole enkeleitä nähneet."

"Olemmepa unessa", vastasivat lapset; ja laskennonopettaja rypisti kulmakarvojansa ja näytti hyvin vakavalta, sillä hän ei hyväksynyt lasten unelmia.

Eräänä iltana pieni pääskynen lensi kaupungin yli. Hänen ystävänsä olivat jo lähteneet Egyptiin kuusi viikkoa sitten, mutta hän yksin oli jäänyt heistä jälkeen, sillä hän oli rakastunut kaikkein kauneimpaan kaislaan. Pääskynen oli kohdannut hänet varhain keväällä lentäessään joen varrella suuren keltaisen perhosen jäljessä, ja hän oli ihastunut niin suuresti kaislan hoikkaan vartaloon, että hän jäi juttelemaan hänen kanssansa.

"Saanko rakastaa sinua?" kysyi pääskynen, joka tahtoi heti puhua suunsa puhtaaksi, ja kaisla kumarsi hänelle syvään. Ja pääskynen kierteli hänen ympärillensä ja kosketteli vettä siivillään, jotta veden kalvoo kohosi hopeaväreitä. Sillä tavalla hän kosiskeli, ja sitä kesti kaiken kesää.

"Ompa tuo kummallista rakkautta", visertelivät toiset pääskysen; "eihän kaislalla ole yhtään rahaa, ja aivan liiaksi sukulaisia", ja totta tosiaan, joki olikin aivan täynnä kaisloja. Ja kun syksy tuli, niin kaikki pääskysen lensivät pois.

Kun he olivat lähteneet, niin tuntui elämä pääskynen mielestä kovin yksinäiseltä ja hän alkoi kyllästyä kaisla-neitoon. "Eihän hän osaa keskustellakkaan", sanoi pääskynen, "ja pelkäänpä, että hän on kovin koketti, sillä hän liehakoitsee aina tuulen kanssa". Ja tosiaankin, joka kerta kun tuuli puhalsi, niin kaisla kumarsi ja niiasi hyvin suloisesti. "Täytyyhän minun myöntää, että hän viihtyy hyvin kotona", jatkoi pääskynen, "mutta minäpä pidän matkoista, ja sen vuoksi täytyy minun vaimoni myös mielellään matkustella."

"Tahdotko seurata minua?" kysyi pääskynen vihdoin kaislalta; mutta kaisla pudisti päätänsä, hän oli niin kovin kiintynyt kotiinsa.

"Sinä olet vain leikitellyt minun kanssani", huudahti pääskynen. "Minä lähdän pyramidien maahan. Hyvästi!" ja pääskynen lensi pois.

Pääskynen lensi kaiken päivää ja illan suussa hän saapui kaupunkiin. "Missähän minä voisin olla yötä?" hän sanoi. "Toivottavasti on minulle yösija valmistettu täällä kaupungissa."

Silloin hän huomasi kuvapatsaan korkealla kivellä.

"Tuolla minä voin levätä", hän sanoi, "se on hieno paikka ja siellä on kylliksi raitista ilmaa." Samassa hän lensi onnellisen prinssin jalkojen juureen.

"Minullapa on kultainen makuuhuone", hän puheli itseksensä katsellessaan ympärilleen, ja hän valmistui nukkumaan; mutta juuri kun hän aikoi pistää päänsä siiven alle tipahti suuri vesipisara hänen päällensä. "Kas kummaa!" hän huudahti; "ei ainoatakaan pilveä koko taivaalla, tähdet tuikkivat kirrkaasti ja kuitenkin sataa. Ilmanala pohjois-Europassa on todellakin hirveä. Kaisla piti sateesta, mutta hän onkin kovin itsekäs."

Sitten tipahti jo toinenkin pisara.

"Mitä hyötyä kuvapatsaasta on, jollei se voi olla sateen suojana?" hän sanoi. "Parasta että lähden etsimään hyvää uuninpiippua", ja hän aikoi lentää pois.

Mutta ennenkuin hän ehti levittää siipensä tipahti vielä kolmas pisara ja hän katsahti ylös ja näki — niin, mitäpä hän näki?

Onnellisen prinssin silmät olivat täynnä kyyneleitä ja kyyneleet vuosivat hänen kultaisia poskiansa pitkin. Hänen kasvonsa näyttivät niin ihmeen kauniilta kuutamossa, että pikku pääskynen tunsi syvää sääliä.

"Kuka sinä olet?" kysyi pääskynen.

"Minä olen onnellinen prinssi."

"Miksi sinä sitten itket?" kysyi pääskynen; "sinä olet aivan kastellut minut."

"Kun minä elin ja minulla oli ihmisen sydän", vastasi kuvapatsas, "niin en tiennyt mitä kyyneleet olivat, sillä minä asuin suuressa linnassa, jonne surulla ei ollut lupa tunkeutua. Päivin minä leikin toverieni kanssa puutarhassa ja iltasin minä johdin tanssia linnan suuressa salissa. Puutarhaa ympäröi korkea muuri, mutta ei minun mieleeni koskaan juolahtanutkaan kysellä, mitä sen takana oli, sillä kaikki minun ympärilläni oli kaunista. Hoviherrani kutsuivat minua onnelliseksi prinssiksi, ja onnellinen minä tosiaankin olin, jos huvitus on onnea. Siten minä elin ja siten minä kuolin. Ja nyt kun olen kuollut, niin he asettivat minut tänne niin korkealle, että voin nähdä kaiken rumuuden ja surkeuden kaupungissa, ja vaikka sydämeni on lyijyä, niin en sittenkään voi muuta kuin itkeä."

"Mitä! Eikö hän olekaan lävitsensä kultaa?" puheli pääskynen itseksensä. Mutta hän oli niin kohtelias, ettei hän tahtonut lausua ääneen tuollaisia persoonallisia huomautuksia.

"Kaukana, hyvin kaukana", jatkoi kuvapatsas sointuvalla, hiljaisella äänellä, "hyvin kaukana kapean kadun varrella, on köyhä talo. Yksi ikkunoista on auki, ja siitä voin nähdä vaimon, joka istuu pöydän ääressä. Hänen kasvonsa ovat laihat ja kalpeat, ja hänen kätensä ovat karheat ja punaiset ja täynnä neulanpistoksia, sillä hän on ompelija. Hän kirjailee kukkia kuningattaren suloisimman hovineitosen silkkihameesen ensi hovitanssiaisia varten. Huoneen nurkassa vuoteessa hänen pieni poikansa makaa sairaana. Hänellä on kuumetta, ja hän tahtoisi saada appelsiineja. Mutta kun äidillä ei ole mitään muuta annettavaa kuin vettä, niin poika itkee. Pääskynen, pääskynen, pikku pääskynen, etkö veisi hänelle rubiinia minun miekkani kahvasta? Minun jalkani ovat kasvaneet kiinni tähän patsaaseen, enkä pääse liikkumaan."

"Minua odotetaan Egyptissä", sanoi pääskynen. "Minun ystäväni lentävät pitkin Niilin rantoja ja puhelevat suurien lootuskukkien kanssa. Pian he asettuvat nukkumaan suuren kuninkaan hautaan. Kuningas itsekin lepää siellä maalatussa arkussaan. Hänen ruumiinsa on kääritty keltaisiin liinoihin ja balsameerattu yrteillä. Hänen kaulaansa on kiedottu ketjut ja hänen kätensä ovat kuin kuihtuneet lehdet."

"Pääskynen, pääskynen, pikku pääskynen", sanoi prinssi, "etkö jäisi minun luoksesi vain täksi yhdeksi yöksi ja toimittaisi minun asiatani? Poika parka on janoissaan ja äiti on kovin murheellinen."

"Enpä minä juuri pidä pojista", vastasi pääskynen. "Viime kesänä, oleskellessani joen varrella, pari vallatonta myllärin poikaa aina heitteli minua kivillä. Tietysti he eivät koskaan osuneet minuun; me pääskysel lentelemme niin nopeasti, ja sitä paitsi minun sukuni on aina ollut kuuluisa vikkelyydestään; mutta sittenkin osoittivathan he minulle suurta halveksumista."

Mutta onnellinen prinssi näytti niin surulliselta, että pieni pääskynenkin tuli alakuloiseksi. "Täällä on kovin kylmä", hän sanoi; "mutta voinhan jäädä sinun luoksesi yhdeksi yöksi ja toimittaa sinun asiasi."

"Kiitos, pikku pääskynen", sanoi prinssi.

Pääskynen nokki suuren rubiinin prinssin miekasta ja lensi se nokassaan kaupungin kattojen yli.

Hän lensi kaupungin kirkon ohi, jossa valkoiset marmori-enkelit ovat kiveen veistetyt. Hän sivuutti palatsin ja kuuli tanssin säveleitä. Kaunis tyttö astui parvekkeelle sulhasensa kanssa. "Kuinka kauniisti tähdet loistavat", sanoi nuori mies tytölle, "ja kuinka ihmeellinen on rakkauden voima!"

"Toivottavasti minun pukuni valmistuu hovitanssiaisista varten", hän vastasi; "olen tilannut siihen kirjaeltuja kukkia; mutta ompelijat ovat niin laiskoja."

Pääskynen lensi joen yli ja näki lyhtyjen riippuvan laivojen mastoista. Hän lensi juutalaisten kaupunginosan ohi, missä vanhat juutalaiset tekivät kauppaa keskenänsä ja punnitsivat rahaa kuparivaa'oissa. Vihdoin hän saapui köyhän talon edustalle ja katseli sisään. Poika heittelehti levottomasti vuoteellaan ja äiti oli nukahtanut, niin väsynyt hän oli. Pääskynen hyppäsi sisään ja laski suuren rubiinin pöydälle vaimon sormustimen viereen. Sitten hän lenteli vuoteen ympärillä, löyhöttäen pojan otsaa siivillään.

"Kuinka vilpoiselta minusta nyt tuntuu", sanoi poika. "Varmaan minä jo paranen"; ja hän vaipui rauhalliseen uneen.

Sitten pääskynen lensi takaisin onnellisen prinssin luo ja kertoi mitä hän oli tehnyt. "Sepä kumma", huomautti hän, "mutta minun on nyt aivan lämmin, vaikka ilma onkin kylmä."

"Se tulee siitä, että olet tehnyt hyvän työn", sanoi prinssi. Ja pieni pääskynen vaipui mietteihinsä ja nukahti. Ajattelemisen aina väsytti häntä.

Aamun sarastaessa hän lensi joen rantaan kylpemään. "Mikä kummallinen ilmiö", sanoi luonnontieteen professori astuessaan sillalla. "Pääskynen keskellä talvea!" Ja hän kirjoitti pitkän kirjoituksen siitä sanomalehteen. Jokainen puhui tuosta kirjoituksesta, sillä siinä oli niin paljon sellaisia sanoja, joita ei kukaan ymmärtänyt.

"Tänä iltana minä lähden Egyptiin", sanoi pääskynen, ja hän iloitsi ajatellessaan tuota matkaansa. Hän kävi katsomassa kaikkia julkisia muistopatsaita ja istui hyvän aikaa kirkontornin huipulla. Minne hyvänsä hän meni, siellä varpuset piipittivät ja puhelivat keskenänsä. "Mikä hieno vieras!" Ja se huvitti pääskystä suuresti.

Kuun kohotessa taivaalle pääskynen lensi takaisin onnellisen prinssin luo. "Onko sinulla mitään asiaa Egyptiin?" hän huudahti. "Minä olen juuri lähdössä."

"Pääskynen, pääskynen, pikku pääskynen", sanoi prinssi, "etkö jäisi luokseni vielä yhdeksi yöksi?"

"Minua odotetaan Egyptissä", vastasi pääskynen. "Huomenna ystäväni lentävät Niilin toisen putouksen luo. Virtahepo makaa siellä kaislikossa, ja suurella graniittivaltaistuimella istuu Memnon jumala. Kaiken yötä hän tarkastelee tähtiä, ja kun aamutähti syttyy, niin hän päästää ilohuudahduksen ja vaikenee jälleen. Keskipäivän aikana tulevat keltaiset jalopeurat veden partaalle juomaan. Heidän silmänsä ovat kuin viheriäisiä smaragdeja ja heidän ärjyntänsä on kosken pauhinaakin voimakkaampaa."

"Pääskynen, pääskynen, pikku pääskynen", sanoi prinssi, "kaukana kaupungin toisessa laidassa minä näen nuoren miehen vinttikamarissansa. Hän istuu kumartuneena pöytänsä yli, joka on täynnä papereita, ja juomalasissa on kiihtunut kimppu orvokkeja. Hänen hiuksensa ovat tummat ja kiharat, ja hänen huulensa punoittavat kuin granaattiomenat, ja hänen silmänsä ovat suuret ja uneksivat. Hän koettaa kirjoittaa näytelmäkappaletta teatteria varten, mutta hänen on vaikea kylmässä kirjoittaa. Uunissa ei ole tulta, ja hän on nälästä aivan nääntynyt."

"Jään sinun luoksesi vielä yhdeksi yöksi", sanoi pääskynen, joka todellakin oli hyväsydäminen. "Vienkö hänelle toisen rubiinin?"

"Minulla ei ole enää rubiineja", sanoi prinssi. "Minulla ei ole muuta jäljellä kuin silmäni. Ne ovat kallisarvoisia safireja ja tuodut Indiasta tuhatta vuotta sitten. Ota toinen niistä ja vie se hänelle. Hän myö sen kultasepälle ja ostaa sitten ruokaa ja puita itsellensä ja lopettaa näytelmänsä."

"Rakas prinssi", sanoi pääskynen, "sitä minä en voi tehdä;" ja pääskynen alkoi itkeä.

"Pääskynen, pääskynen, pikku pääskynen", sanoi prinssi, "tee mitä minä käsken."

Pääskynen nokki prinssin silmän ja lensi ylioppilaan vinttikamariin. Sinne oli helppo päästä sisään, sillä katossa oli reikä. Siitä hän tunkeutui sisään huoneeseen. Nuori mies oli kätkenyt kasvonsa käsiinsä, jottei hän kuullut linnun siipien suhinaa, ja kun hän katsoi taas eteensä, niin hän näki kauniin safirin kuihtuneitten orvokkien joukossa.

"Ihmiset alkavat huomata minua", hän huudahti, "tämän on joku ihailija lähettänyt minulle. Nythän

voin päättää näytelmänikin", ja hänen kasvonsa loistivat ilosta.

Seuraavana päivänä pääskynen lensi satamaan. Hän istahti suuren laivan mastoon ja katseli kuinka merimiehet hinasivat nuorilla suuria arkkuja ruomasta. "Hei-juu!" he huusivat joka kerta kun he saivat nostetuksi arkun kannelle. "Minä lähdän Egyptiin!" visersi pääskynen, mutta ei kukaan siitä välittänyt, ja kun kuu nousi, niin hän lensi taas onnellisen prinssin luo.

"Minä tulin sanomaan sinulle hyvästi", hän huudahti.

"Pääskynen, pääskynen, pikku pääskynen", sanoi prinssi, "etkö tahtois jättää vielä yhdeksi yöksi luoksesi?"

"On jo talvi", vastasi pääskynen, "ja pian lumikin tulee. Egyptissä aurinko paahtaa vihreitä palmupuuta, ja krokodiilit kelluvat mudassa ja katselevat niitä toimettona. Minun toverini rakentavat pesää Baalbecin temppelissä, ja valkeanpunertavat kyyhkysset katselevat heidän työtänsä ja kuhertelevat keskenänsä. Rakas prinssi, minun täytyy lähteä, mutta en koskaan unohda sinua, ja ensi kevännä tuon sinulle kaksi uutta kaunista jalokiveä. Minä tuon sinulle rubiinin, joka on punaistakin ruusua punaisempi, ja safirin, joka on yhtä sininen kuin valtameri."

"Tuolla alhaalla torilla seisoo tulitikkutyttö", sanoi onnellinen prinssi. "Hänen tikkunsa ovat pudonneet ojaan ja menneet aivan pilalle. Hänen isänsä lyö häntä, jollei hän tuo rahaa kotiin, ja siksi hän itkee. Ei hänellä ole sukkaa eikä kenkiä, ja pääkin on aivan paljaana. Ota toinen silmäni, ja anna se hänelle; sitten hänen isänsä ei lyö häntä."

"Minä jään sinun luoksesi vielä yhdeksi yöksi", sanoi pääskynen, "mutta en voi riistää sinulta vielä toistakin silmääsi. Silloin sinä tulisit aivan sokeaksi."

"Pääskynen, pääskynen, pikku pääskynen", sanoi prinssi, "tee minkä käsken."

Silloin hän nokki prinssin toisenkin silmän ja lensi alas maahan. Hän pyrähti tulitikkutyön ohitse ja pudotti jalokiven hänen kouraansa. "Mikä kaunis lasipalananen", huudahti pikku tyttö; ja hän juoksi iloisena kotiinsa.

Sitten pääskynen palasi prinssin luo. "Nyt sinä olet sokea", hän sanoi, "ja minä jään ainaiseksi sinun luoksesi."

"Ei, pikku pääskynen", sanoi prinssi parka, "sinun täytyy lähteä Egyptiin."

"Minä jään sinun luoksesi iki-päiviksi", sanoi pääskynen ja kävi nukkumaan prinssin jalkoihin.

Koko seuraavan päivän hän istui prinssin olkapäällä ja kertoi hänelle mitä hän vieraisissa maissa oli nähnyt. Hän kertoi hänelle punaisista ibislinnuista, jotka seisovat pitkissä riveissä Niilin rannalla ja pyysivät kultakaloja nokillansa; sfinksistä, joka on yhtä vanha kuin itse maailma ja elää erämaassa ja tietää kaikki asiat; kauppiaista, jotka astuvat hitaasti kameliensa rinnalla ja sormissaan hypistelevät merenkultahelmiä; kuunvuorien kuninkaasta, joka on musta kuin ebenpuu ja palvelee suurta kristallia; ja suuresta vihreästä käärmeestä, joka nukkuu palmupuun sisällä, ja jota kaksikymmentä pappia ruokkii hunajakakuilla; ja kääpiöistä, jotka purjehtivat suuren järven poikki litteällä lehdellä ja käyvät aina sotaa perhosia vastaan.

"Rakas pieni pääsky", sanoi prinssi, "sinä kerrot minulle kummia tarinoita, mutta ihmeellisempää kuin mikään muu on ihmisten kärsimys. Ei mikään ole niin salaperäistä kuin kurjuus. Lennä kaupunkini yli, pikku pääskynen, ja kerro mitä siellä näet."

Niinpä pääskynen lensi yli suuren kaupungin, ja näki miten rikkaat iloitsivat taloissansa, kerjäläisten istuessa ovien edustalla. Hän lensi pimeihin soliin, ja näki nälkäisten, kalpeakasvoisten lasten kurkistavan ääneti pimeille kaduille. Sillan holvin alla kaksi pientä poikaa makasi sylitysten pysytelläkseen lämpiminä. "Meidän on niin kovin nälkä!" sanoivat he. "Te ette saa maata täällä", huusi poliisi, ja pojat lähtivät sateesen kulkemaan.

Sitten pääskynen lensi takaisin ja kertoi prinssille, mitä hän oli nähnyt.

"Minun ruumiini on ylt'yleensä kullattu", sanoi prinssi, "irroita lehdet ja vie ne köyhille; ihmiset arvelevat, että kulta voi tehdä heidät onnellisiksi."

Pääskynen nokki irti toisen kultalehden toisensa jälkeen ja vei ne köyhille, ja lasten posket tulivat punaisemmiksi ja he alkoivat leikkiä ja nauraa kaduilla. "Nyt meillä on leipää!" huudahtivat he.

Sitten tuli lumi ja lumen mukana pakkanen. Kadut näyttivät ikäänkuin ne olisivat olleet hopeaa, niin

kirkkaasti ja heleästi ne loistivat; pitkiä jääpuikkoja, aivan kuin kristallitikareita, riippui talojen räystäistä, kaikki kävivät turkeissa, ja pikku pojilla oli punaiset lakit päässä luistellessaan jäällä.

Pieni pääskyparka paleli yhä kovemmin, mutta hän ei tahtonut jättää prinssiä, niin rakas hän hänelle oli. Hän nokki leivänmuruja leipurin oven edustalta, kun leipuri katsoi muualle, ja koetti pysyä lämpimänä lekuttamalla siipiään.

Mutta vihdoin hän tiesi, että hänen täytyi kuolla. Hänellä oli vielä sen verran voimaa, että hän saattoi vielä kerran lentää prinssin olkapäälle. "Hyvästi, rakas prinssi!" hän mutisi, "saanko suudella kättäsi?"

"Sepä hauska, että vihdoinkin lähdet Egyptiin, pikku pääskynen", sanoi prinssi, "olet jo liian kauan viipynyt täällä; mutta suutele minua suulle, sillä minä rakastan sinua."

"En minä lähde Egyptiin", sanoi pääskynen. "Minä lähden kuoleman majaan. Kuolema on unen veli, eikö totta?"

Ja hän suuteli onnellista prinssiä suulle ja putosi kuolleena hänen jalkojensa juureen.

Samassa kuului kummallinen paukahdus patsaan sisältä, ikäänkuin jotakin olisi haljennut. Asia oli nimittäin se, että lyijysydän oli haljennut kahtia. Pakkanen oli tosiaankin hirveän kova.

Varhain seuraavana aamuna pormestari käyskenteli torilla kaupungin neuvosmiesten seurassa. Astuessaan patsaan ohitse he silmäisivät sitä. "Hyvänen aika! kuinka kurjalta onnellinen prinssi näyttää!" hän sanoi.

"Miten kurjalta totta tosiaan!" huudahtivat kaupungin neuvosmiehet, jotka aina olivat pormestarin kanssa yhtä mieltä; ja he astuivat ylös sitä tarkemmin katsomaan.

"Rubiini on pudonnut pois hänen miekastansa, hänen silmänsä ovat kadonneet, eikä hän ole enää kultainenkaan", sanoi pormestari; "totta tosiaan, eipä hän ole juuri kerjäläistä kauniimpi!"

"Eipä juuri kerjäläistä kauniimpi", sanoivat kaupungin neuvosmiehet.

"Ja tässä, hänen jalkojensa juuressa, on kuollut lintu!" jatkoi pormestari. "Meidän täytyy julkaista sellainen käsky, ettei lintujen ole lupa kuolla täällä." Ja kaupungin sihteerin merkiksi ehdoituksen muistiin.

Ja siten onnellisen prinssin patsas kaadettiin maahan. "Koska hän ei enää ole kaunis, niin ei hän ole enää hyödyllenkään", sanoi yliopiston taideprofessori.

Sitten he sulattivat patsaan valinuunissa, ja pormestari kutsui koko neuvoskunnan kokoon päättämään, mitä metallilla oli tehtävä. "Tietysti me hankimme uuden patsaan", hän sanoi, "ja tällä kertaa siitä tulee minun oma kuvani."

"Minunpa kuvani", sanoi kukin neuvosmies, ja he alkoivat riidellä. Kun viimeksi kuulin heistä, niin he yhä vielä riitelivät.

"Kuinka ihmeellistä!" sanoi valimon työnjohtaja. "Tämä haljennut lyijysydän ei sula uunissa. Parasta kun heitämme sen pois." Ja he heittivät sen tunkiolle, missä kuollut pääskynenkin makasi.

"Tuo minulle kaksi kalleinta aarretta alhaalta kaupungista", sanoi Jumala yhdelle enkeleistänsä; ja enkeli toi hänelle lyijysydämen ja kuolleen linnun.

"Sinä olet valinnut hyvin", sanoi Jumala, "sillä minun paradiisinpuutarhassani tämä pieni lintu saa aina laulaa, ja onnellinen prinssi ylistää minua kultaisessa kaupungissani."

ITSEKÄS JÄTTILÄINEN.

Joka iltapuoli, kun lapset tulivat koulusta, oli heillä tapana mennä leikkimään jättiläisen puutarhaan.

Se oli uusi, kaunis puutarha, jossa oli pehmeää, vihreää ruohoa. Siellä-täällä ruohistosta pilkistivät kauniit kukkasat esiin aivan kuin tähdet, ja siellä oli kaksitoista persikkapuuta, jotka keväisin puhkesivat vaaleanpunaisiin ja helmenvärisiin kukkiin ja syksyllä kantoivat runsaasti hedelmiä. Linnut istuivat puissa ja lauloivat niin suloisesti, että lapset usein keskeyttivät leikkinsä ja kuuntelivat niitä.

"Kuinka onnellisia me olemme täällä!" huudahtivat he toisilleen.

Eräänä päivänä jättiläinen palasi takaisin. Hän oli ollut vieraisilla ystävänsä, Cornwallin jättiläisen, luona ja oli viipynyt siellä seitsemän vuotta. Kun seitsemän vuotta oli kulunut, niin hän oli sanonut ystävälleen kaikki, mitä hänellä oli sanottavaa, sillä hänen keskustelutaitonsa oli varsin rajoitettua, ja hän päätti palata omaan linnaansa. Kun hän saapui kotiin, niin hän näki lasten leikkivän puutarhassa.

"Mitä te täällä teette?" hän huusi hyvin ankaralla äänellä, ja lapset juoksivat tiehensä.

"Minun puutarhani on minun omani", sanoi jättiläinen; "senhän jokainen ymmärtää, enkä minä salli kenenkään muun leikitellä täällä paitsi itseni." Ja hän rakensi korkean muurin puutarhan ympärille ja asetti siihen seuraavan ilmoitustaulun:

LÄPIKULKU KIELLETTY

Hän oli kovin itsekäs jättiläinen.

Lapsi paroilla ei ollut nyt enää mitään leikkipaikkaa. He koettivat leikkiä tiellä, mutta tie oli kovin tomuinen ja täynnä kovia kiviä, eivätkä he siitä pitäneet. He kiersivät usein korkean muurin ympäri koulutuntien loputtua ja puhuivat kauniista puutarhasta, joka oli sen sisäpuolella. "Kuinka onnellisia me siellä olimme", he sanoivat toinen toisilleen.

Sitten kevät tuli, ja kaikkialla pitkin maata oli pieniä kukkia ja pieniä lintuja. Mutta itsekkään jättiläisen puutarhassa vallitsi yhä talvi. Linnut eivät huolineet laulaa, koska siellä ei ollut lapsia, ja puut eivät muistaneet puhjeta kukkaan. Kerran kaunis kukka pisti päänsä ruohikosta esiin, mutta kun se näki ilmoitustaulun, niin se tuli kovin pahoilleen lasten vuoksi, ja hiipi takaisin maahan ja alkoi nukkua. Ei kukaan muu ollut mielissään kuin lumi ja pakkanen. "Kevät on unohtanut tämän puutarhan", he huudahtivat, "niinpä me voimme asustaa täällä kaiken vuotta." Lumi peitti ruohon suuren valkoisen vaippansa alle, ja pakkanen sivelivät kaikki puut hopeanhohtaviksi. Sitten he kutsuivat pohjatuulen luoksensa, ja hän tulikin. Hän oli puettu turkkeihin ja hän vinkui kaiken päivää puutarhassa ja kaatoi uuninpiiput nurin. "Tämäpä on mainio paikka", hän sanoi, "lähettäkäämme kutsut rakeellekin." Niinpä rae tuli. Joka päivä kolme kokonaista tuntia hän paukutti linnan kattoa, kunnes useimmat liuskakivet menivät rikki, ja sitten hän kierteli ympäri puutarhaa aika kyytiä. Hänellä oli harmaa puku yllään ja hänen hengityksensä oli kylmä kuin jää.

"En ymmärrä miksi kevät on niin myöhäinen", sanoi itsekäs jättiläinen istuessaan ikkunan ääressä ja katsellessaan kylmää, valkoista puutarhaansa; "toivottavasti ilma pian muuttuu."

Mutta kevät ei tullutkaan, eikä kesä myöskään. Syksy jakeli kultaisia hedelmiään joka puutarhaan, mutta jättiläisen puutarhaan ei yhtä ainoatakaan. "Hän on liiaksi itsekäs", sanoi syksy. Niinpä siellä aina asusti talvi, pohjatuuli, rae ja pakkanen, ja lumi kisaili puitten parissa.

Eräänä aamuna jättiläinen makasi valveillaan vuoteellaan ja kuuli äkkiä suloisia säveliä. Ne kuulostivat niin ihanilta hänen korviinsa, että hän arveli kuninkaan soittokunnan kulkevan siitä ohitse. Mutta sepä ei ollutkaan muuta kuin pieni leivonen, joka lauloi hänen ikkunansa ulkopuolella, mutta hän ei ollut niin pitkään aikaan kuullut linnunlaulua puutarhassaan, että se tuntui hänestä kaikkein ihanimmalta soitolta koko maailmassa. Rae keskeytti tanssinsa hänen päänsä yläpuolella, ja pohjatuuli lopetti vinkumisensa, ja suloinen tuoksu tunkeutui avonaisen ikkunan kautta hänen luoksensa. "Luulempa, että kevät on vihdoinkin tullut", sanoi jättiläinen; ja hän hyppäsi ylös vuoteeltansa ja katseli ulos.

Mitä hän näki?

Hän näki ihanan näyn. Pienestä reiästä muurissa lapset olivat ryömineet sisään ja he istuivat puiden oksilla. Jokaisessa puussa, jonka hän saattoi nähdä, oli lapsi. Ja puut olivat niin mielissäänsä, kun lapset olivat palanneet takaisin, että ne koristivat itseään kukilla ja heiluttivat oksiaan lasten päitten yläpuolella. Linnut lentelivät edestakaisin ja visersivät riemuissaan, ja kukat kurkistivat viheriän ruohon välistä ja nauroivat. Se oli suloinen näky; yhdessä puutarhan sopukassa vain yhä oli talvi. Se oli puutarhan kaikkein perimmäisin sopukka, ja siellä seisoi pieni poika. Hän oli niin pieni, ettei hän voinut ylettyä puun oksiin ja hän kiersi puun ympärillä katkerasti itkien. Puu parka oli yhä jään ja lumen peitossa, ja pohjatuuli puhalsi ja vinkui sen latvassa. "Kiipeä ylös! pikku poika", sanoi puu ja taivutti oksiaan niin alas kuin suinkin; mutta poika oli liian pieni.

Ja jättiläisen sydän sulsi katsellessaan ulos. "Kuinka itsekäs minä olen ollut!" hän sanoi; "nyt tiedän, miksi kevät ei tahtonut tänne tulla. Minäpä nostan tuon pikku pojan ylös puuhun ja hävitän muurin, ja sitten minun puutarhani saa aina olla lasten leikkipaikkana." Hän oli tosiaankin kovin pahoillaan siitä, mitä hän oli tehnyt.

Hän astui alas portaita; avasi ulko-oven hyvin hiljaa ja meni puutarhaan. Mutta kun lapset näkivät hänet, niin he pelästyivät niin kovasti, että he kaikki juoksivat pakoon, ja silloin puutarhaan tuli talvi jälleen. Pieni poika vain ei juossut pois, sillä hänen silmänsä olivat niin kyynelissä, ettei hän huomannut jättiläistä. Ja jättiläinen seisahtui hänen taakseen ja nosti hänet hellävaroen ylös ja laski hänet puun oksalle. Puu puhkesi heti kukkiin ja linnut tulivat ja alkoivat laulaa, ja pikku poika ojensi käsivartensa ja kiersi ne jättiläisen kaulaan ja suuteli häntä. Kun toiset lapset huomasivat, ettei jättiläinen ollutkaan enää paha, niin he kiirehtivät takaisin, ja kevät palasi heidän mukansa. "Tämä puutarha on nyt teidän, pienokaiset", sanoi jättiläinen ja otti suuren kirveen ja hakkasi muurin alas. Ja kun ihmiset menivät keskipäivän aikana torille, niin he näkivät jättiläisen leikkivän lasten kanssa kaikkein ihanimmassa puutarhassa mitä he koskaan olivat nähneet.

Kaiken päivää he leikkivät ja illalla he tulivat jättiläisen luo sanomaan hänelle hyvästi. "Mutta missä on teidän pieni toverinne?" sanoi jättiläinen; "se pieni poika, jonka minä nostin puuhun." Jättiläinen piti hänestä kaikkein enimmäin sen vuoksi, että hän oli suudellut häntä.

"Emme me tiedä", vastasivat lapset, "hän on mennyt pois."

"Sanokaa hänelle, että hän tulee tänne huomenna", sanoi jättiläinen. Mutta lapset vastasivat, etteivät he tienneet missä hän asui, ja etteivät he olleet nähneet häntä ennen; mutta jättiläinen oli kovin pahoillansa.

Joka iltapäivä koulun päätyttyä lapset tulivat leikkimään jättiläisen kanssa. Mutta sitä pientä poikaa, jota jättiläinen rakasti, ei näkynyt koskaan. Jättiläinen oli hyvin ystävällinen kaikille lapsille, mutta sittenkin hän kaipasi ensimmäistä ystäväänsä ja puhui hänestä usein. "Kuinka mielelläni tahtoisinkaan nähdä häntä!" oli hänellä tapana sanoa.

Kului useita vuosia, ja jättiläinen tuli hyvin vanhaksi ja heikoksi. Hän ei jaksanut enää leikkiä, ja siksi hän istui suuressa nojatuolissansa ja katseli lasten leikkiä ja ihaili puutarhaansa. "Minulla on paljon kauniita kukkasia", hän sanoi; "mutta lapset ovat kauneimmat kaikista kukkasista."

Eräänä talvi-aamuna pukiessaan ylleen hän katseli ulos ikkunasta. Hän ei enää vihannut talvea, sillä hän tiesi, että silloin kevät vain nukkui ja kukkaset lepäsivät.

Äkkiä hän alkoi ihmeissään hieroa silmiänsä ja katseli katselemistaan. Olipa se tosiaankin ihmeellinen näky. Puutarhan perimmäisessä sopukassa seisoi puu ylt'yleensä valkoisten kukkien peitossa. Sen oksat olivat aivan kultaiset, ja hopeisia hedelmiä riippui alas oksilta. Ja puun alla seisoi pieni poika, jota hän rakasti.

Jättiläinen juoksi iloisena alas portaita ja riensi puutarhaan. Hän kiiruhti ruohokentän poikki ja tuli lapsen luo. Mutta kun hän saapui aivan hänen lähellensä, niin hänen kasvoillensa nousi vihan puna ja hän sanoi: "Kuka on uskaltanut haavoittaa sinua?" Sillä lapsen käsissä ja pienissä jaloissa oli kahden naulan jäljet.

"Kuka on uskaltanut haavoittaa sinua?" huudahti jättiläinen; "sano minulle, jotta voin ottaa suuren miekkani ja tappa hänet."

"Ei!" vastasi lapsi. "Nämät ovat rakkauden haavoja."

"Kuka sinä olet?" kysyi jättiläinen, ja ihmeellinen vavistus valtasi hänet, ja hän polvistui pienen lapsen eteen.

Ja lapsi hymyili jättiläiselle ja sanoi hänelle: "Sinä annoit minun leikitellä puutarhassasi kerran, tänä päivänä sinä saat tulla mukana minun puutarhaani, joka on paradiisi."

Ja kun lapset tänä iltapuolena tulivat puutarhaan, niin he löysivät jättiläisen kuolleena puun alta, joka oli täynnänsä valkoisia kukkia.

SATAKIELI JA RUUSU.

"Hän lupasi tanssia minun kanssani, jos toisin hänelle punaisia ruusuja", huudahti nuori ylioppilas; "mutta minun puutarhassani ei ole ainoatakaan punaista."

Satakieli, joka istui pesässään tammen oksalla, kuuli hänen sanansa ja kurkisteli ihmeissään lehtien

lomista.

"Ei ainoatakaan punaista ruusua puutarhassani!" huudahti nuorukainen, ja hänen kauniit silmänsä kyyneltyivät. "Oi, kuinka pienestä seikasta koko onni riippuu! Olen lukenut kaikki viisaitten miesten kirjoitukset ja ymmärrän kaikki viisaustieteen salaisuudet, ja kuitenkin koko elämäni on mennyt hukkaan, kun en voi saada punaista ruusua."

"Tässä ainakin on todellinen rakastaja", sanoi satakieli. "Monta monituista yötä olen laulanut hänestä, vaikken häntä tuntenutkaan: monena monituisena yönä olen laulanut hänestä tähdille, ja nyt minä näen hänet. Hänen hiuksensa ovat yhtä tummat kuin hyasinttikukat, ja hänen huulensa yhtä punaiset kuin se ruusu, jota hän halajaa; mutta ikävästä hänen kasvonsa ovat tulleet yhtä kalpeiksi kuin norsunluu, ja suru on painanut sinettinsä hänen otsallensa."

"Huomen-illalla ovat prinssin tanssaiset", mutisi nuori ylioppilas, "ja minun lemmittyni on myöskin siellä. Jos tuon hänelle punaisen ruusun, niin hän tanssii minun kanssani aina aamunsarastukseen asti. Jos tuon hänelle punaisen ruusun, niin saan kiertää käsivarteni hänen vartalonsa ympärille, ja hän nojaa päänsä minun olkapäähäni ja laskee kätensä minun käteeni. Mutta minun puutarhassani ei ole ainoatakaan punaista ruusua, ja siksi minä jään yksin, ja hän kulkee minun ohitseni. Hän ei huomaa minua, ja minun sydämeni pakahtuu."

"Tässä vasta on oikea rakastaja", sanoi satakieli. "Sen, mistä minä laulan, sen hän on kokenut; mikä minulle on iloa, se hänelle on kärsimystä. Rakkaus on ihmeellinen kapine. Se on kallisarvoisempi kuin smaragdi ja arvokkaampi kuin hienoin opaali. Ei sitä voi ostaa helmillä eikä granaateilla, eikä sitä ole torilla kaupan. Ei sitä voi ostaa kauppiailta, eikä sitä voi kultavaa'alla punnita."

"Soittajat istuvat ylhäällä lehterillä", sanoi nuori ylioppilas, "ja minun lemmittyni tanssii harpun ja viulun soidessa. Hän tanssii niin kevyesti, etteivät hänen jalkansa kosketa maatakaan, ja hoviherrat kirjavissa puvuissaan tunkeilevat hänen ympärillään. Mutta minun kanssani hän ei tanssi, sillä minä en voi antaa hänelle punaista ruusua"; ja hän heittäytyi maahan ja peitti kasvonsa käsiinsä ja itki.

"Miksi hän itkee?" kysyi pieni viheriä sisilisko livahtaessaan hänen ohitsensa häntä pystyssä.

"Miksikä tosiaankin?" sanoi perhonen, joka liehui auringonsäteiden jäljissä.

"Hän itkee punaista ruusua", sanoi satakieli.

"Punaista ruusuako?" huudahtivat toiset; "kuinka hassua!" ja pieni sisilisko, joka ei ollut kovin tunteellinen, nauroi täyttä kurkkua.

Mutta satakieli ymmärsi ylioppilaan surun salaisuuden, ja hän istui ääneti tammessa ja mietti rakkauden salaperäisyyttä.

Äkkiä hän levitti ruskeat siipensä lentoon ja kohosi ilmaan. Hän lensi kuin varjo lehtikujan läpi ja kuin varjo hän liiti yli puutarhan.

Keskellä ruohokenttää oli kaunis ruusupuun, ja kun hän huomasi sen, niin hän lensi sen luo ja istahti oksalle.

"Anna minulle punainen ruusu", hän huudahti, "niin laulan sinulle kaikkein kauneimman lauluni."

Mutta puu pudisti päätään.

"Minun ruusunni ovat valkeita", se vastasi; "yhtä valkeita kuin meren vaahto ja valkoisemmat kuin lumi ylhäällä vuorilla. Mutta mene veljeni luo, joka kasvaa vanhan aurinkokellon luona, ehkäpä hän voi antaa sinulle sitä, mitä tarvitset."

Silloin satakieli lensi ruusupuun luo, joka kasvoi vanhan aurinkokellon luona.

"Anna minulle punainen ruusu", hän huudahti, "niin laulan sinulle suloisimman lauluni."

Mutta puu pudisti päätänsä.

"Minun ruusunni ovat keltaisia", se vastasi; "yhtä keltaisia kuin merenneidon suortuvat, joka istuu merenkultaisella valtaistuimella, ja keltaisempia kuin keltanarsissi, joka kukkii niityllä, ennenkuin niittäjä sen viikatteellaan taittaa. Mutta mene veljeni luo, joka kasvaa ylioppilaan ikkunan edustalla, ehkä hän antaa sinulle mitä tarvitset."

Sitten satakieli lensi ruusupuun luo, joka kasvoi ylioppilaan ikkunan edustalla.

"Anna minulle punainen ruusu", hän huudahti, "niin laulan sinulle kauneimman lauluni."

Mutta puu pudisti päätään.

"Minun ruusuni ovat punaisia", se vastasi, "yhtä punaisia kuin kyyhkysen jalat ja punaisempia kuin suuret koralliviuhkat, jotka alituisesti liekkuvat valtameren onkaloissa. Mutta talvi on jäädyttänyt minun verisuoneni, ja pakkaneen on pannut silmukkani, ja myrsky on murtanut oksani, enkä tänä vuonna saa ainoatakaan ruusua."

"En minä tarvitse muuta kuin yhden punaisen ruusun", huudahti satakieli, "yhden ainoan punaisen ruusun! Eikö ole mitään keinoa, millä voisin sen saada?"

"On yksi keino", vastasi puu; "mutta se on niin hirveä, etten uskalla sitä sinulle kertoa."

"Kerro se minulle", sanoi satakieli, "en minä pelkää."

"Jos tahdot saada punaisen ruusun", sanoi puu, "niin sinun tulee luoda se sävelistä kuutamossa ja punata se omalla sydänverelläsi. Sinun pitää laulaa minulle ja painaa rintasi okaa vasten. Kaiken yötä sinun täytyy laulaa, ja okaan täytyy tunkeutua sinun sydämeesi, ja sinun sydänveresi virrata minun suoniini ja tulla minun omakseni."

"Kuolema on kallis hinta punaisesta ruususta", huudahti satakieli, "ja elämä on kaikille rakas. Hupaista on istua vihreässä metsässä ja katsella auringon ajoa kultaisissa kieseissään ja kuun kulkua helmivaunuissaan. Suloinen on orapihlajan tuoksu, ja suloiset ovat kellokukat, jotka laaksossa piileilevät, ja kanerva, joka kalliolla nuokkuu. Mutta rakkaus on korkeampi kuin elämä, ja mitä on linnunsydän verrattuna ihmisen sydämeen?"

Ja hän levitti ruskeat siipensä lentoon ja pyrähti ylös ilmaan. Hän liiti kuin varjo puutarhan yli ja kuin varjo hän suhahti lehtikujan läpi.

Nuori ylioppilas makasi yhä ruohikossa, jonne hän oli jättänyt hänet, eivätkä kyyneleet hänen kauniista silmistänsä olleet vielä kuivuneet.

"Ole onnellinen", huudahti satakieli, "ole onnellinen; sinä saat punaisen ruususi. Minä sen luon sävelistä kuutamoilta ja punaan sen omalla sydänverelläni. En pyydä sinulta muuta vastalahjaa, kuin että olisit uskollinen rakastaja, sillä rakkaus on viisaampi kuin viisaustiede, vaikka sekin on viisas, ja voimakkaampi kuin voima, vaikka sekin on voimakas. Sen siivet ovat liekkinkarvaiset ja sen koko ruumis on liekkien värinen. Sen huulet ovat makeat kuin hunaja ja hengitys tuoksuaa kuin suitsutus."

Ylioppilas silmäsi ylös ruohikosta ja kuunteli, mutta hän ei voinut ymmärtää, mitä satakieli sanoi hänelle, sillä hän ymmärsi vain kirjaviisautta.

Mutta tammi ymmärsi, ja hänen mielensä kävi alakuloiseksi, sillä hän piti paljon satakielestä, joka oli rakentanut pesänsä hänen oksiansa lomaan.

"Laula minulle viimeinen laulusi", hän kuiskasi, "minun tulee niin ikävä, kun sinä lähdet."

Niinpä satakieli lauloi tammelle, ja hänen äänensä oli kuin veden pulppuamista hopeisesta pullosta.

Kun hän oli lopettanut laulunsa, niin ylioppilas nousi ja otti esille muistikirjansa ja lyijykynän taskustansa.

"Muotoa hänellä on", sanoi hän itseksensä astuessaan lehtikujaa myöten, — "sitä ei voi kieltää; mutta onko hänellä tunnetta? Pelkäänpä pahoin, ettei ole. Tosiaankin, hän on aivan kuin kaikki muut taiteilijatkin; hänellä on yksinomaan tyyliä, mutta mitään vakavuutta hänessä ei ole. Hän ei uhraisi itseään toisen vuoksi. Hän ajattelee vain musiikkia, ja kaikki ihmiset tietävät, että taiteilijat ovat itsekkäitä. Mutta sittenkin on myönnettävä, että hänen äänessään on kauniitakin sointuja. Kuinka sääli, etteivät ne merkitse mitään, ja ettei niistä ole mitään käytännöllistä hyötyä." Ja hän meni huoneesensa ja heittäytyi kovalle olkivuoteelleen ja alkoi ajatella rakkauttansa; ja hetken kuluttua hän nukahti.

Ja kun kuu kohosi taivaalle, niin satakieli lensi ruusupuun luo ja painoi rintansa okaa vasten. Kaiken yötä hän lauloi oka rinnassansa, ja kylmä kristallikuu kumartui alas kuuntelemaan. Kaiken yötä hän lauloi, ja oka tunkeutui yhä syvemmälle ja syvemmälle hänen rintaansa, ja sydänveri juoksi vitkalleen kuiviin.

Hän lauloi ensin rakkaudesta, joka syttyy pojan ja tytön rinnassa. Ja ruusupuun ylimpään latvaan puhkesi ihmeellinen ruusu, toinen terälehti aukesi toisensa jälkeen sitä myöten kuin toinen laulu seurasi toistansa. Aluksi se oli väriltänsä yhtä kalpea kuin sumu, joka nousee joesta — kalpea kuin aamun ensi sarastus ja hopeinen kuin kyyhkysen siipi. Se oli kuin ruusun varjo hopeakuvastimessa, kuin ruusun varjo veden pinnalla, sellainen oli tuo ruusu, joka puhkesi puun ylimpään latvaan.

Mutta puu käski satakielen painautua yhä lähemmäksi okaa. "Painaudu lähemmäksi, pikku satakieli", huudahti puu, "muuten päivä valkenee ennenkuin ruusu on valmis."

Silloin satakieli painautui vielä lähemmäksi okaa, ja hänen laulunsa yhä kasvoi ja kasvoi, sillä hän lauloi nyt rakkaudesta, joka syttyy nuoren miehen ja naisen sielussa.

Ja hieno puna tunkeutui ruusun lehtiin, aivan kuin sulhasen poskipäille, kun hän suutelee morsiamensa huulia. Mutta oka ei ollut tunkeutunut vielä hänen sydämeensä, ja niinpä ruusunkin sydän pysyi valkoisena, sillä vain satakielen sydänveri voi punata ruusun sydäntä.

Ja puu käski satakielen painautumaan vieläkin lähemmäksi okaa. "Painaudu lähemmäksi, pikku satakieli", huudahti puu, "muuten aamu valkenee ennenkuin ruusu on valmis."

Silloin satakieli painautui vieläkin lähemmäksi okaa vasten, ja oka kosketti hänen sydäntänsä, ja kova tuska vihlaasi hänen lävitsensä. Kova, hyvin kova oli tuska, mutta yhä hurjemmin ja hurjemmin hän lauloi, sillä hän lauloi rakkaudesta, joka päättyy kuolemaan, rakkaudesta, joka ei haudassakaan kuole.

Ja ihmeellinen ruusu muuttui punaiseksi, yhtä punaiseksi kuin aamuruskotus idän taivaalla. Punainen oli terälehtien kehä ja punainen kuin rubiini oli sen sydän.

Mutta satakielen ääni heikkoni, ja hänen pienet siipensä alkoivat väristä, ja silmien eteen kohosi himmeä harso. Hänen laulunsa heikkeni heikkenemistään, ja kurkku puristautui kokoon.

Vihdoin hänen äänensä katkesi kesken. Valkea kuu kuuli tuon särkyneen soinnun, ja hän unohti aamun sarastuksen ja jatkoi yhä kulkuaan taivaan laella. Punainen ruusu kuuli sen myöskin ja se alkoi hurmautuneena vavista ja avasi terälehtensä kylmässä aamuilmassa. Kaiku kuljetti sen vuorten purppuraluolaan ja herätti nukkuvat paimenet unesta. Se liukui kaislikon läpi joen partaalla, ja ne saattoivat sanoman edelleen merelle.

"Katsos, katsos!" huudahti puu, "nyt ruusu on valmis;" mutta satakieli ei vastannut mitään, sillä hän lepäsi kuolleena korkeassa ruohikossa, oka keskellä sydäntä.

Keskipäivän aikana ylioppilas avasi ikkunansa ja katsahti ulos.

"Kas, mikä hyvä onni!" hän huudahti; "tuossahan on punainen ruusu! Näin kaunista ruusua en ennen eläissänä ole nähnyt. Se on niin kaunis, että sillä varmaan on pitkä latinalainen nimikin;" ja hän kumartui ulos ja taittoi sen.

Sitten hän pani hatun päähänsä ja kiiruhti professorin taloon ruusu kädessä.

Professorin tytär istui ovella kerien sinistä silkkilankaa, ja hänen pieni koiransa makasi hänen jalkojensa juuressa.

"Te lupasitte tanssia minun kanssani, jos toisin teille punaisen ruusun", huudahti ylioppilas. "Tässä on maailman kaikkein punaisin ruusu. Te kiinnitätte sen rintaanne tänä iltana aivan sydäntänne lähelle, ja kun me tanssimme yhdessä, niin se kertoo teille, kuinka syvästi minä teitä rakastan."

Mutta tyttö rypisti kulmakarvojansa.

"En usko, että se sopii pukuuni", hän vastasi; "ja sitä paitsi Chamberlainin veljenpoika on lähettänyt minulle oikeita jalokiviä, ja jokainen tietää, että jalokivet ovat paljoa kallisarvoisemmat kuin kukkaset."

"Olettepa te kovin kiittämätön", sanoi ylioppilas suutuksissaan; ja hän heitti ruusun kadulle, ja se putosi raiteesen ja vaununpyörät ajoivat sen yli.

"Epäkiitollinen!" sanoi tyttö. "Minäpä sanon teille jotakin, te olette kovin epäkohtelias; ja mikä te oikeastaan olette? Ainoastaan ylioppilas. Tokkopa teillä on edes hopeasoljet kengissänne niinkuin Chamberlainin veljenpojalla;" ja tyttö nousi tuoliltansa ja meni sisään.

"Kuinka typerää koko rakkaus on", sanoi ylioppilas astuessaan pois. "Se ei ole puoleksikaan niin hyödyllistä kuin logiika, sillä se ei todista mitään, ja se väittää aina sellaista, mikä ei kuitenkaan tapahdu, ja se saa ihmiset uskomaan sellaista, mikä ei ole totta. Totta tosiaan, siitä ei ole mitään hyötyä, ja koska nykyään pannaan niin suurta arvoa kaikkeen siihen, mikä on hyödyllistä, niin minäpä palaan viisaustieteeni luo ja alan tutkia metafysikaa."

Ja hän palasi huoneesensa ja avasi suuren, tomuisen kirjan ja alkoi lukea.

USKOLLINEN YSTÄVÄ.

Eräänä aamuna vanha vesirootta pisti päänsä esiin reiästänsä. Hänellä oli kirkkaat, kiiltävät silmät ja jäykät, harmaat viikset, ja hänen häntänsä oli aivankuin pitkä, musta gummipalanen. Pienet ankat uiskentelivat lammikossa, aivankuin joukko keltaisia kanarialintuja ja heidän emonsa, jolla oli aivan valkoiset höyhenet ja aitopunaiset sääret, koetti opettaa heille, miten seisotaan vedessä päällänsä.

"Te ette koskaan pääse hienoon seuraan, jollette opi seisomaan päällänne", hän sanoi heille; ja vähäväliä hän näytti heille, miten sitä oli tehtävä. Mutta pikku ankat eivät välittäneet hänen neuvoistansa. He olivat niin pieniä, etteivät he ymmärtäneet, mitä etua ylipäänsä hyvästä seurasta voisi olla.

"Kuinka tottelemattomia lapsia!" huudahti vanha vesirootta; "he olisivat todellakin upotettavat veteen."

"Ei laisinkaan", vastasi ankka, "alku on aina vaikea, eivätkä vanhemmat voi koskaan olla kylliksi kärsivällisiä."

"Oi! minä en ymmärrä vanhempien tunteita", sanoi vesirootta. "Minä en ole perheellinen mies. Totta tosiaan, en koskaan ole ollut naimisissa, enkä aiokkaan mennä naimisiin. Rakkaus voi olla hyvinkin hyvä asia, mutta ystävyys on paljoka parempi. En tiedä todellakaan mitään koko maailmassa, joka olisi jalompaa tai harvinaisempaa kuin uskollinen ystävyys."

"Ja mitä velvollisuuksia te asetatte uskolliselle ystävyydelle?" kysyi viheriävarpunen, joka istui läheisessä pajupensaassa ja kuuli heidän keskustelunsa.

"Sitä minäkin juuri haluaisin tietää", sanoi ankka; ja hän ui lammikon toiseen päähän ja asettui seisomaan päällensä näyttääkseen lapsilleen hyvää esimerkkiä.

"Mikä tyhmä kysymys!" huudahti vesirootta. "Tietysti minä vaadin, että minun uskollinen ystäväni olisi minulle uskollinen."

"Ja millä tavalla te palkitsisitte hänen uskollisuuttansa?" sanoi pikku lintu hypähtäen hopeiselle oksalle ja räpytellen pieniä siipiään.

"Minä en ymmärrä teitä", vastasi vesirootta.

"Antakaas, kun kerron teille tästä jutun", sanoi viheriävarpunen.

"Tarkoittaako se minua?" kysyi vesirootta, "Siinä tapauksessa olen halukas sitä kuuntelemaan, sillä minä pidän hyvin paljon kertomuksista."

"Sen voi sovelluttaa teihin", vastasi viheriävarpunen; ja hän lensi alas lammikon partaalle ja alkoi kertoa juttua uskollisesta ystävästä.

"Olipa kerran", sanoi viheriävarpunen, "pieni kelpo poika, jonka nimi oli Hannu."

"Oliko hän hyvin hienoa sukua?" kysyi vesirootta.

"Ei", vastasi viheriävarpunen, "en usko, että hän oli laisinkaan hienoa sukua, mutta hänellä oli hyvä sydän ja lystikkäät, pyöreät kasvot. Hän asui pienessä mökissä aivan yksinänsä, ja joka päivä hän työskenteli puutarhassansa. Koko sillä seudulla ei ollut toista yhtä kaunista puutarhaa. Siellä kasvoi neilikoita, taskuheiniä ja leukoijia. Siellä oli punaisia ja keltaisia ruusuja, sinipunaisia krokuksia ja kultaisia, purppuran punaisia ja valkoisia orvokkeja. Kärsämöt ja krassat, meiramit ja mäkimintut, kevätelikot ja kurjenmiekat, keltanarsissit ja punaneilikat kasvoivat ja kukkivat siellä järjestänsä sen mukaan kuin kuukaudet kuluivat, ja toinen kukka tuli aina toisen sijalle, joten siellä aina oli jotakin kaunista katsottavaa ja hyvältä tuoksuvaa.

"Pikku Hannulla oli monta ystävää, mutta kaikista uskollisin oli paksu Jussi, mylläri. Rikas mylläri piti tosiaankin niin paljon pikku Hannusta, ettei hän koskaan voinut kulkea hänen puutarhansa ohi kumartumatta aidan yli ja poimimatta suuren kukkakimpun tai kourallisen hyvänhajuisia yrttejä, tai pistämättä taskunsa täyteen luumuja ja kirsikoita, jos sattui olemaan hedelmä-aika.

"Hyvien ystävien kesken kaikki on yhteistä", oli myllärillä tapana sanoa, ja pikku Hannu nyökkäsi päätään ja hymyili ja oli hyvin mielissään ystävästä, joka ajatteli niin jalosti.

"Joskus naapurien mielestä tuntui hiukan kummalliselta, ettei rikas mylläri koskaan antanut Hannulle vastalahjoja, vaikka hänellä oli monta sataa säkkiä jauhoja myllyssään, kuusi lypsävää lehmää ja koko lauma pehmeävillaisia lampaita. Mutta Hannu ei koskaan vaivannut päätään sellaisilla ajatuksilla, eikä mikään ollut hänestä haus Kempaa kuin kuulla myllärin puhuvan niin kauniisti todellisen ystävyden

epäitsekäisyydestä.

"Niinpä pikku Hannu työskenteli puutarhassansa. Hän oli hyvin onnellinen kaiken kevättä ja kesää ja syksyä, mutta kun talvi tuli, eikä hänellä ollut kukkia eikä hedelmiä, joita hän olisi voinut myödä torilla, niin hän kärsi koko lailla vilua ja nälkää, ja useimpa hän meni levolle, vaikkei hänellä ollut illalliseksi muuta kuin kuivattuja päärynöitä ja kovia pähkinöitä. Talvella hän oli myös hyvin yksinänsä, sillä silloin ei mylläri koskaan tullut häntä tervehtimään.

"Ei minun maksa vaivaa käydä pikku Hannua katsomassa niinkauan kuin lunta on maassa', oli myllärillä tapana sanoa vaimollensa, 'sillä kun ihmisillä on huolia, niin tulee jättää heidät rauhaan, eikä vaivata heitä käynneillensä. Se on ainakin minun käsitykseni ystävyydestä, ja minä olen varma siitä, että olen oikeassa. Siksi odotan kevättä ja menen sitten vasta hänen luoksensa, ja silloin hän voi antaa minulle suuren korillisen kevätesikkoja. Se tuottaa hänelle suurta iloa.'

"Kuinka hienotunteinen sinä olet', vastasi vaimo istuessaan mukavassa nojatuolissansa iloisen takkavalkean ääressä; 'kovin hienotunteinen tosiaankin. Mikä nautinto kuulla sinun puhuvan ystävyydestä. Aivan varmaan ei pappikaan osaisi puhua kauniimmin kuin sinä, vaikka hän asuukin kolmikerroksisessa talossa ja kantaa pikkusormessaan kultaista sormusta'.

"Mutta emmekö voisi pyytää pikku Hannua meidän luoksemme?' sanoi mylläriin nuorin poika. 'Jos Hannu parka näkee nälkää, niin annan hänelle puolet lihaliemestäni, ja näytän hänelle valkoisia kaniinejani.'

"Mikä tyhmä poika sinä olet!' huudahti mylläri; 'en todellakaan ymmärrä, mitä hyötyä siitä on, että lähetän sinut kouluun. Et näytä oppivan yhtään mitään. Jos pikku Hannu tulisi tänne ja näkisi, että meillä tuli palaa takassa, ja että meillä on hyvää lihaliemettä ja suuri astia täynnä punaista viiniä, niin hän voisi tulla kateelliseksi, ja kateus on hyvin paha asia, sillä se pilaa jokaisen luonteen. Minä en voi sallia, että Hannun luonne pilaantuisi. Minä olen hänen paras ystävänsä, ja minä tahdon varjella häntä, jottei hän joutuisi kiusaukseen. Ja sitä paitsi jos Hannu tulisi tänne, niin hän voisi pyytää minulta jauhoja velaksi, enkä minä voisi sitä tehdä. Jauhot on aivan eri asia kuin ystävyys, eikä niitä pidä sekoittaa yhteen. Ovathan ne aivan eri sanoja ja tarkoittavat aivan eri asioita. Jokainenhan sen voi nähdä'.

"Kuinka hyvin sinä puhut!' sanoi mylläriin vaimo kaataen itselleen lasillisen lämmintä olutta; 'minä olen jo niin uninenkin, aivankuin olisin istunut kirkossa'.

"Monet ihmiset tekevät hyvää', vastasi mylläri, 'mutta hyvin harvat puhuvat hyvin, ja se todistaa, että puhuminen on noista molemmista asioista vaikeampaa ja myös paljoa hienompaa'; ja mylläri katsoi ankarasti pöydän yli pieneen poikaansa, joka häpesi niin kovasti, että hän painoi päänsä alas ja punastui, ja kyynelleet tippuivat hänen teekuppiinsa. Mutta olihan hän niin pieni, että teidän tulee antaa hänelle anteeksi."

"Tähänkö juttu loppui?" kysyi vesirota.

"Tietysti ei", vastasi viheriävarpunen, "se on vasta alku."

"Sitten te olette aivan aikanne jäljessä", sanoi vesirota. "Kaikki hyvät kertojat alkavat nykyään lopusta, kertovat sitten alun ja lopettavat keskikohdalla. Se on uusi tapa. Minä kuulin kaiken tuon pari päivää sitten eräältä arvostelijalta, joka käveli lammikon reunalla erään nuoren miehen seurassa. Hän puhui hyvin pitkältä tästä asiasta, ja hän oli aivan varmaan oikeassa, sillä hänellä oli siniset silmälasit ja kalju pää, ja joka kerta kun nuori mies teki jonkun huomautuksen, niin hän aina vastasi 'Pyh!' Mutta olkaa hyvä ja jatkakaa kertomustanne. Minä pidän hyvin paljon mylläristä. Minulla on itsellenikin paljon kauniita tunteita, ja sen vuoksi me niin hyvin ymmärrämme toisiamme."

"No niin", sanoi viheriävarpunen hyppien toiselta jalalta toiselle, "niinpian kuin talvi oli kulunut ja kevätesikkojen kellertävät tähdet alkoivat aueta, sanoi mylläri vaimollensa, että hän aikoi mennä pikku Hannun luo.

"Oletpa sinä hyväsydäminen!' huudahti hänen vaimonsa; 'aina sinä vain muita ajattelet. Mutta älä unohda ottaa suurta koria mukana kukkia varten'.

"Mylläri kiinnitti tuulimyllynsä siivet kiinni vahvalla rautaketjulla ja astui mäkeä alas kori käsivarrella.

"Hyvää huomenta pikku Hannu', sanoi mylläri.

"Hyvää huomenta', sanoi Hannu nojautuen lapioonsa ja nauroi niin, että suu ulottui toisesta korvasta toiseen.

"Kuinka sinä olet jaksanut kaiken talvea?' sanoi mylläri.

"Oi", sanoi Hannu, 'kuinka ystävällinen sinä olet, kun kysyt. Olihan talvi hiukan vaikea, mutta nyt on kevät tullut, ja minä olen niin iloinen, sillä kaikki kukkani kasvavat hyvin!'

"Me puhuimme sinusta usein talvella, Hannu", sanoi mylläri, 'ja tuumimme mitenkähän sinä tulit toimeen'.

"Sepä vasta oli ystävällistä", sanoi Hannu. 'Minä puolittain jo pelkäsin, että olitte unohtaneet minut'.

"Hannu, sinä ihmetytät minua", sanoi mylläri; 'ystävyyttä ei koskaan unohdeta. Sehän siinä juuri on niin ihmeellistä, mutta minäpä luulen, ettet sinä ymmärrä elämän runollisuutta. Kuinka kauniit sinun kevätesikkosi ovat, kesken kaikkea!'

"Ne ovat ihmeen suloisia", sanoi Hannu, 'ja mikä onni, että niitä on niin paljon. Aion viedä ne torille ja myödä ne pormestarin tyttarelle, ja sitten saan rahaa, millä lunastan takaisin kottikärryini'.

"Lunastat takaisin kottikärrysi? Ethän tarkoittane, että olisit myönyt ne? Kuinka typerää se olisi ollut!'

"No niin", sanoi Hannu, 'se oli aivan välttämätöntä. Katsos, minun oli kovin vaikea tulla toimeen talvella, eikä minulla ollut rahaa, millä olisin edes leipää ostanut. Siksipä möin ensin hopeanapit pyhätakistani ja sitten hopeavitjani ja suuren piippuni, ja vihdoin möin kottikärryini. Mutta nyt minä ostan ne kaikki takaisin'.

"Kuules, Hannu", sanoi mylläri, 'minä annan sinulle kottikärryt. Eivät ne ole hyvässä kunnossa; toinen laita on haljennut ja pyöränpuolat ovat hiukan epäkunnossa. Mutta sittenkin minä lahjoitan ne sinulle. Minä tiedän olevani hyvin jalomielinen, ja moni pitäisi minua aivan hulluna, kun luovun niistä, mutta minä en olekaan niinkuin muut ihmiset. Minun mielestäni jalomielisyys on tärkeintä ystävyydessä, ja sitäpaitsi on minulla itselläni uudet kottikärryt. Niin, ole huoleti, minä annan sinulle kottikärryini.'

"Tosiaankin, oletpa sinä jalomielinen", sanoi pikku Hannu, ja hänen lystikkäät, pyöreät kasvonsa loistivat ilosta. 'Kyllä minä ne helposti korjaan, sillä minulla on lautapalanenkin kotona'.

"Lautapalanenko!" sanoi mylläri; 'sitähän minä juuri tarvitsisin korjatakseni ladon kattoa. Siinä on suuri reikä, ja vilja tulee aivan kosteaksi, jollen korjaa sitä. Kuinka hyvä, että puhuit siitä! Ihan ihmeellistä, miten hyvää tekoa seuraa aina toinenkin. Minä olen antanut sinulle kottikärryini, ja nyt sinä annat minulle lautasi. Tietysti kottikärryt ovat paljoa arvokkaammat kuin lauta, mutta todellinen ystävä ei koskaan laske sillä tavalla. Anna se minulle heti paikalla, ja minä annan vielä tänään korjata latoni'.

"Tietysti", sanoi pikku Hannu, juoksi liiteriin ja veti laudan esiin.

"Ei tämä laudanpala pitkä ole", sanoi mylläri katsellen sitä, 'ja pelkäänpä, että kun minä olen korjannut ladon katon, niin siitä ei jää sinulle kottikärryjen korjausta varten; mutta minkäs minä sille mahdan. Ja kun minä nyt olen antanut sinulle kottikärryt, niin sinä varmaan annat minulle hiukan kukkia. Tässä on kori ja muista täyttää se aivan täyteen.'

"Aivan täyteenkö?" sanoi pikku Hannu hiukan alakuloisesti, sillä kori oli todellakin hyvin suuri, ja jos hän täyttäisi sen, niin ei jäisikään mitään jäljelle myömistä varten, ja hän oli hyvin halukas saamaan hopeanappinsa takaisin.

"No", sanoi mylläri, 'kun minä annoin sinulle kottikärryt, niin eipä minusta ole liikaa, jos saan sinulta muutamia kukkia. Ehkäpä olen väärässä, mutta minä luulin, että ystävyys, todellinen ystävyys, olisi vapaa kaikesta itsekkäisyydestä.'

"Rakas ystäväni, paras ystäväni", huudahti pikku Hannu, 'sinä saat kaikki kukkaset puutarhastani. Sinun mielipiteesi ovat minulle paljoa rakkaammat kuin hopeanappini;' ja kiireesti hän poimi kaikki kevätesikkonsa ja täytti niillä mylläriin korin.

"Hyvästi, pikku Hannu", sanoi mylläri astuessaan mäkeä ylös lauta olkapäällään ja suuri kori kädessään.

"Hyvästi", sanoi pikku Hannu ja hän jatkoi iloisesti ojankaivuutaan, sillä hän oli niin mielissään kottikärryistä.

"Seuraavana päivänä hän paraillaan kiinnitti köynnöskuusamaa ovensa edustalla, kun hän kuuli mylläriin äänen tienvierestä. Hän hyppäsi alas tikapuilta ja juoksi puutarhaan, katsellen aitauksen yli.

"Siinä mylläri seisoi suuri jauhosäkki selässä.

"Rakas, pikku Hannu", sanoi mylläri, 'viitsisitkö sinä viedä tämän jauhosäkin torille?'

"Oi, olen hyvin pahoillani", sanoi Hannu, 'mutta minulla on kovin paljon puuhaa tänään. Köynnöskasvit ovat kiinnitettävät ylös ja kaikki kukat kasteltavat ja heinä niitettävä.'

"No", sanoi mylläri, 'oletpa sinä epäystävällinen kun kiellät, vaikka minä annan sinulle kottikärryt'.

"Oi, älä sano sitä", huudahti pikku Hannu, 'en minä mistään hinnasta maailmassa tahtoisi olla sinulle epäystävällinen'; ja hän juoksi sisään ottamaan lakkiansa ja läksi matkaan suuri säkki selässään.

"Päivä oli kovin kuuma ja tie hirveän tomuinen, ja ennenkuin Hannu oli ehtinyt kymmenennen kilometritolpan kohdalle, oli hän niin väsynyt, että hänen täytyi istahtaa maahan ja levätä. Hän kulki kuitenkin rohkealla mielellä eteenpäin, ja vihdoin hän saapui torille. Odotettuaan siellä jonkun aikaa hän sai jauhosäkin myödyksi hyvästä hinnasta, ja sitten hän palasi heti kotiin, sillä hän pelkäsi muuten illan käyvän kovin myöhäiseksi, ja kohtaavansa ehkä rosvoja tiellä.

"Tämä on ollut raskas päivä", puheli pikku Hannu itseksensä mennessään makuulle, 'mutta olen kuitenkin iloinen, että suostuin mylläriin pyyntöön, sillä hän on minun paras ystäväni, ja sitäpaitsi hän antaa minulle kottikärryt.'

"Varhain seuraavana aamuna mylläri tuli hakemaan rahaa, jonka Hannu oli saanut jauhosäkistä, mutta poika oli niin väsynyt, että hän makasi yhä vuoteessaan.

"Totta tosiaan", sanoi mylläri, 'oletpa sinä kovin laiska. Pitäisihän sinun tehdä ahkerammin työtä, kun minä aion antaa sinulle kottikärryt. Laiskuus on suuri synti, enkä tahtoisi että kukaan minun ystävästäni olisi laiska tai kuhnustelija. Älä ole pahoillasi, vaikka puhun näin suoraan sinulle. Tietysti en sitä tekisi, jollen olisi ystäväsi. Mutta mitä hyötyä on ystävydestä, jollei voi puhua asiat suoraan? Jokainen voi imarrella ja mielistellä, mutta todellinen ystävä puhuu aina ikäviä asioita, eikä arastele tuottaa toiselle pahaa mieltä. Totta tosiaan, todellinen ystävä tekee sen mielelläänkin, sillä hän tietää tekevänsä sillä hyvää.'

"Olen kovin pahoillani", sanoi pikku Hannu hieroen silmiään ja vetäen yömyssyn päästään, mutta minä olin niin väsynyt, että aioin loikoa hetken aikaa vielä vuoteessa ja kuunnella lintujen laulua. Tiedätkö, minä teen aina paremmin työtä, kun olen kuunnellut lintujen laulua.'

"Sepä hyvä", sanoi mylläri taputtaen pikku Hannua poskelle, 'sillä minä tahtoisin, että tulisit meille niin pian kuin olet pukeutunut, ja korjaisit ladon kattoa.'

"Hannu parka olisi tahtonut tehdä työtä puutarhassansa, sillä hänen kukkansa eivät olleet saaneet vettä kahteen päivään, mutta hän ei tahtonut kieltää mylläritäkään apuansa, tämä kun oli hänen hyvä ystävänsä.

"Olisinko sinun mielestäsi kovin epäystävällinen, jos sanoisin etten jouda?' hän kysyi aralla äänellä.

"No", vastasi mylläri, 'eipä voi sanoa minun vaativan sinulta liian paljon, koska aikomukseni on antaa sinulle kottikärryt; mutta tietysti, jos et huoli tulla, niin teen sen itse.'

"Oi! Ei mitenkään", huudahti pikku Hannu; ja hän hyppäsi ylös vuoteeltaan, puki vaatteet ylleen ja läksi ladolle.

"Hän teki siellä työtä kaiken päivää aina auringonlaskuun saakka, ja illalla mylläri tuli katsomaan, miten hänen työnsä sujui.

"Joko olet korjannut reiän katossa, pikku Hannu?' huusi mylläri iloisella äänellä.

"Nyt se on tehty", vastasi poika laskeutuen alas tikapuilta.

"Oi!" sanoi mylläri, 'ei mikään työ ole niin hauskaa kuin se, minkä toiselle tekee'.

"Mikä ilo saada kuulla sinun puhuvan', vastasi pikku Hannu istahtaen maahan ja pyyhkien otsaansa, 'suuri ilo tosiaankin. Mutta pelkäänpä, etten minä koskaan voi saada niin kauniita ajatuksia kuin sinulla on.'

"Kyllä sinäkin niitä saat", sanoi mylläri, 'mutta sinun täytyy koettaa parastasi. Toistaiseksi sinä ymmärrät vain käytännössä ystävyyttä; myöhemmin opit myös ymmärtämään sen tietopuolen.'

"Luuletko sitä todellakin?'kysyi pikku Hannu.

"En epäile sitä yhtään", vastasi mylläri, 'mutta nyt kun olet korjannut katon, niin voisit mennä kotiin lepäämään, sillä huomenna tahtoisin lähettää sinut viemään lampaani vuorelle.'

"Pikku Hannu parka ei uskaltanut sanoa tähän mitään, ja varhain seuraavana aamuna mylläri toi

lampaansa Hannun mökille, ja tämä läksi niiden kanssa ylös vuorelle. Koko päivä kului häneltä meno- ja tulomatkaan; ja kun hän palasi takaisin, niin hän oli niin väsynyt, että hän nukahti tuoliinsa, eikä herännyt ennenkuin kirkkaalla päivällä.

"Kuinka hauska minulta aika nyt kuluu puutarhassani", hän sanoi ja lähti heti työhön.

"Mutta eipä hänellä koskaan ollut aikaa hoitaa kukkiensa, sillä hänen ystävänsä, mylläri, tuli alituisesti ja lähetti hänet milloin asioille, milloin pyysi häntä työhön taloonsa. Pikku Hannu oli joskus hyvin alakuloisella mielellä, sillä hän pelkäsi kukkien luulevan, että hän oli unohtanut heidät kokonaan. Mutta hän lohdutti itseään sillä ajatuksella, että mylläri oli hänen paras ystävänsä. 'Sitäpaitsi', oli hänellä tapana ajatella, 'antaahan hän minulle kottikärryt, ja senhän hän tekee vain jalomielisyydestä'.

"Siten pikku Hannu teki työtä mylläriin, ja mylläri puhui kaikenlaista kaunista ystävydestä, jonka Hannu merkitsi muistikirjaansa ja luki sitä sitten öisin, sillä hän oli ahkera oppimaan.

"Sattuipa nyt eräänä iltana, kun pikku Hannu istui uunin ääressä, että ovelta kuului kovaa kolkutusta. Yö oli kovin myrskyinen, tuuli puhalsi ja vinkui mökin ympärillä niin kauheasti, että Hannu luuli kolkutusta ensin vain myrskyksi. Mutta kolkutus uudistui jälleen ja vielä kolmannen kerran entistään kovemmin.

"Varmaan joku matkustaja raukka", ajatteli pikku Hannu ja juoksi ovelle.

"Siinä mylläri seisoj lyhty toisessa ja suuri keppi toisessa kädessä.

"Rakas pikku Hannu", huusi mylläri, 'olen suuressa tuskassa. Pikku poikani putosi alas tikapuilta ja loukkasi itseään, ja minä olen menossa hakemaan lääkäriä. Mutta hän asuu niin kaukana, ja ilma on niin paha, ja siksi juolahti mieleeni, että olisi paljoa parempi, jos sinä menisit minun sijastani. Tiedäthän, että aion antaa sinulle kottikärryt, ja siksi on aivan kohtuullista, että teet myös jotakin minulle.'

"Tietysti", sanoi pikku Hannu, 'olen oikein iloinen, että tulit minun luokseni, ja minä lähdän heti paikalla matkaan. Mutta lainaa minulle lyhtysi, sillä yö on niin pimeä, että helposti voisin pudota ojaan.'

"Olen hyvin pahoillani", vastasi mylläri, 'mutta tämä on aivan uusi lyhty, ja olisipa suuri vahinko, jos se vahingoittuisi'.

"No, tulenhan minä toimeen ilman sitäkin", sanoi pikku Hannu ja hän otti esille turkkinsa ja lämpimän punaisen lakkinsa ja kääri liinan kaulaansa ja läksi matkaan.

"Myrsky oli hirveä. Yö oli niin pimeä, että pikku Hannu vaivoin saattoi eteensä nähdä, ja tuuli niin kovasti, että hänen oli vaikea pystyssä pysyä. Mutta hän kulki rohkealla mielellä, ja astuttuaan kolme tuntia, hän saapui tohtorin talolle ja kolkutti ovelle.

"Kuka siellä?" huusi tohtori pistäen päänsä makuuhuoneensa ikkunasta ulos.

"Pikku Hannu, tohtori'.

"Mitä sinä tahdot, pikku Hannu?"

"Mylläripoika on pudonnut alas tikapuilta ja loukannut itseänsä, ja mylläri pyytää teitä heti saapumaan hänen luoksensa.'

"Hyvä on!" sanoi tohtori. Ja hän käski satuloida hevosensa ja tuoda suuret saappaansa ja lyhdyn, ja sitten hän tuli alas ja ratsasti mylläriin taloa kohti. Mutta pikku Hannu astui hitaasti hänen jäljissänsä.

"Mutta myrsky yhä yltyi ja sade tulvaili maahan, eikä pikku Hannu voinut nähdä minne hän astui, eikä jaksanut myöskään pysyä hevosen rinnalla. Vihdoin hän eksyi, ja joutui keskelle nummea, jossa oli hyvin vaarallista kulkea, sillä se oli täynnä syviä koloja, ja tuollaiseen koloon pikku Hannu parka hukkuu. Muutamat vuohenpaimenet löysivät seuraavana päivänä hänen ruumiinsa, joka uiskenteli suuressa vesilätäkössä, ja toivat hänet mökkiinsä.

"Kaikki ihmiset saapuivat pikku Hannun hautajaisiin, sillä kaikki pitivät hänestä, ja mylläri oli ensimmäinen surusaatossa.

"Koska minä olin hänen paras ystävänsä", sanoi mylläri, 'niin on aivan kohtuullista, että minä saan parhaan paikan;' hän astui surusaaton etunenässä pitkässä, mustassa takissansa, ja pyyhki vähä-väliä silmiään suurella nenäliinallansa.

"Me kaipaamme kaikki pikku Hannua", sanoi seppä, kun hautajaiset olivat ohitse ja he istuivat kaikki mukavasti ravintolassa juoden höystettyä viiniä ja syöden makeita leivoksia.

"Minä varsinkin kaipaan häntä", vastasi mylläri; 'olinhan jo melkein antanut hänelle kottikärryni, enkä tosiaankaan nyt tiedä, mitä niillä tehdä. Ne ovat minulla kotona vain tiellä, ja ne ovat niin huonossa kunnossakin, etten voisi saada niistä yhtään mitään, jos ne möisin. Toisten varon, etten anna mitään muille. Jalomielisyydestä on vain itsellä vastusta."

"Entä sitten?" sanoi vesirota pitkän vaitiolon jälkeen.

"Siihen se loppui", sanoi viheriävarpunen.

"Mutta kuinka myllärin sitten kävi?" kysyi vesirota.

"Oi! sitä minä en tosiaankaan tiedä", vastasi viheriävarpunen; "enkä minä pidä sillä lukuakaan."

"On aivan selvää, että te ette ole myötätuntoinen luonteeltanne", sanoi vesirota.

"Minäpä luulen, että te ette ymmärrä tämän kertomuksen tarkoitusta", huomautti viheriävarpunen.

"Mitä minä en ymmärrä?" huusi vesirota.

"Sen tarkoitusta."

"Tahdotteko väittää, että kertomuksella olisi erityinen tarkoituksensa?"

"Tietysti", sanoi viheriävarpunen.

"Vai todellakin", sanoi vesirota suutuksissaan, "sen olisitte saanut sanoa minulle ennenkuin aloititte kertoa. Jos sen olisitte tehnyt, niin minä olisin sanonut 'Pyh', aivan kuin tuo arvostelijakin. Mutta voinhan sen sanoa vieläkin." Ja sitten hän huusi "Pyh" kimakalla äänellä, heilautti häntäänsä ja katosi koloonsa.

"Mitä te pidätte vesirotaasta?" kysyi ankka, joka tuli soutaen hetken kuluttua. "Onhan hänellä hyvät puolensa, mutta minulla on nyt kerran äidin tunteet, ja joka kerta kun näen vanhanpojan, nousee kyöneleitä silmiini."

"Pelkäänpä, että pahoitin hänen mieltänsä", vastasi viheriävarpunen.

"Sillä minä kerroin hänelle jutun, jolla oli erityinen tarkoitus."

"Ah, se on aina hyvin vaarallista", sanoi ankka.

Ja minä olen yhtä mieltä hänen kanssansa.

IHMEELLINEN RAKETTI.

Kuninkaan pojan häitä oli määrä viettää, ja sen johdosta pantiin toimeen suuria juhlallisuuksia. Hän oli odottanut kokonaisen vuoden morsiantansa, ja vihdoinkin tämä oli saapunut. Hän oli venäläinen prinsessa, ja koko matkan aina Suomesta saakka hän oli ajanut reessä, jota kuusi poroa oli vetämässä. Reki oli aivan kultaisen joutsenen kaltainen, ja joutsenen siipien lomassa makasi pikku prinsessa itse. Hänen pitkä, hermeliiniviittansa ulottui aina jalkoihin asti, päässä hänellä oli pieni hopeakudoksinen myssy, ja hän oli yhtä kalpea kuin lumipalatsi, jossa hän aina asui. Hän oli niin kalpea, että kun hän ajoi kadulla, niin kaikki ihmiset katselivat häntä ihmeissänsä. "Hän on kuin valkea ruusu!" he huudahtivat ja heittivät ylhäältä parvekkeilta kukkia hänen päälleen.

Linnanportilla prinssi odotti häntä. Prinssillä oli uneksivat, tummansiniset silmät, ja hänen hiuksensa olivat kuin hienointa kultaa. Kun hän näki prinsessan, niin hän polvistui maahan ja suuteli hänen kättänsä.

"Sinun kuvasi oli kaunis", mutisi prinssi, "mutta sinä itse olet vielä paljoka kauniimpi"; ja pieni prinsessa punastui.

"Äsken hän oli kuin valkea ruusu", sanoi nuori paashi naapureillensa, "mutta nyt hän onkin punainen ruusu"; ja koko hovi iloitsi.

Seuraavina kolmena päivänä kuului kaikkialta: "Valkea ruusu, punainen ruusu, punainen ruusu, valkea ruusu;" ja kuningas käski korottaa paashin palkan kaksinkertaiseksi. Mutta kun hänellä ei yleensä ollut yhtään palkkaa, niin ei tästä korotuksesta ollut hänelle paljon hyötyä, mutta olihan se

suuri kunnia sittenkin, ja siitä oli ilmoitus sanomalehdessäkin.

Kolmen päivän kuluttua vietettiin häät. Se vasta oli erinomainen juhla, ja morsian ja sulhanen astuivat käsi kädessä purppurasamettisen katoksen alla, joka oli kirjaeltu pienillä helmillä. Sen jälkeen olivat suuret hovipäivälliset, joita kesti viisi tuntia. Prinssi ja prinsessa istuivat suuren salin perällä ja joivat kirkkaasta kristallimaljasta. Vain uskolliset rakastajat saattoivat tästä maljasta juoda, sillä kun vilpilliset huulet koskettelivat sitä, niin se muuttui harmaaksi, himmeäksi ja sameaksi.

"Sehän on päivän selvää, että he rakastavat toisiansa", sanoi pikku paashi, "yhtä selvää ja kirkasta kuin kristalli!" Ja kuningas korotti vieläkin kerran hänen palkkaansa. "Mikä erinomainen kunnia!" huudahtivat kaikki hoviherrat.

Aterian jälkeen oli tanssiaiset. Morsian ja sulhanen tanssivat ruusutanssia yhdessä, ja kuningas soitti huilua. Hän soitti hyvin huonosti, mutta ei kukaan ollut uskaltanut sanoa sitä hänelle, sillä hänhän oli kuningas. Hän osasikin soittaa vain kahta laulua, eikä hän koskaan ollut oikein selvillä siitä, kumpaistako hän soitti; mutta eihän sillä ollut väliä, sillä kaikkea, mitä hän teki, jokainen kehui sanoen: "Mainiota! Mainiota!"

Ohjelman viimeisenä numerona oli suuri ilotulitus, jonka tuli tapahtua juuri keskiyön aikana. Pikku prinsessa ei ollut eläissään nähnyt ilotulitusta, ja sen vuoksi kuningas oli käskenyt hovi-ilotulittajan näyttämään taitoansa häpäivänä.

"Miltä ilotulitus näyttää?" kysyi prinsessa prinssiltä eräänä aamuna, kun he kävelivät penkereellä.

"Revontulelta", sanoi kuningas, joka aina oli valmis vastaamaan toisille tehtyihin kysymyksiin, "ainoastaan monta vertaa luonnollisemmalta. Minä pidän ilotulituksesta paljoa enemmän kuin tähdistä, sillä tietää aina edeltäpäin, milloin sitä saa nähdä, ja se on yhtä sulaista kuin minun huilunsoittoni. Tietysti sinun täytyy sitä nähdä."

Niinpä oli kuninkaan puutarhan perälle pystytetty suuret telineet, ja niin pian kuin hovi-ilotulittaja oli asettanut kaikki oikealle paikalleen, alkoivat raketit puhua keskenään.

"Maailma on varmaan hyvin ihana", sanoi pieni sähköäinen. "Katsokaahan vain noita kauniita keltaisia tulpaaneja. Eivätpä ne voisi olla kauniimpia, vaikka ne olisivat oikeita raketteja. Olen hyvin mielissäni, että olen saanut matkustaa. Matkustaminen on ihmeellisen kehittävää ja poistaa kaikki ennakkoluulot."

"Ei kuninkaan puutarha ole mikään maailma, sinä hupsu sähköäinen", sanoi suuri roomalainen kynttilä; "maailma on hirvittävän suuri paikka; ja sinä tarvitsisit kolme kokonaista päivää, ennenkuin olisit ehtinyt nähdä sen perinpohjaisesti".

"Jokainen paikka, jota rakastaa, on kokonainen maailma", huudahti haaveileva tulipyörä, joka nuoruudessaan oli ollut ihastunut vanhaan puurasiaan, ja kerskaili nyt murtuneella sydämellään; "mutta rakkaus ei ole enää muodissa, runoilijat ovat sen tappaneet. He kirjoittivat siitä niin paljon, ettei kukaan siihen enää uskonut, eikä se minua ihmetyttäkään. Todellinen rakkaus kärsii ja on vaihi. Muistanpa kuinka kerran itsekin — Mutta mitäpä siitä maksaa vaivaa puhua. Runollisuus on ollutta ja mennyttä."

"Loruja!" sanoi roomalainen kynttilä, "runollisuus ei koskaan katoa. Se on aivankuin kuu, joka aina elää. Esimerkiksi sulhanen ja morsian, ne rakastavat toisiaan hyvin kiihkeästi. Minulle kertoi heistä tänä aamuna ruskea patruuna, joka sattumalta oli samassa laatikossa kuin minäkin, ja oli kuullut viimeiset uutiset hovista."

Mutta tulipyörä pudisti päätänsä.

"Runous on kuollut, runous on kuollut, runous on kuollut", hän mutisi. Hän kuului niihin ihmisiin, jotka luulevat, että kun he sanovat yhtä ja samaa asiaa oikein monta kertaa, niin se vihdoinkin muuttuu todeksi.

Äkkiä kuului terävää, kuivaa yskää, ja kaikki katsahtivat ympärilleen.

Ääni läksi pitkästä, kopean näköisestä raketista, joka oli kääritty pitkän kepin päähän. Hän yskäsi aina ennenkuin hän alkoi puhua, ikäänkuin herättääkseen huomiota.

"Hm! Hm!" hän sanoi, ja kaikki muut kuuntelivat paitsi tulipyörä, joka yhä pudisteli päätänsä ja mutisi: "Runous on kuollut."

"Järjestykseen! Järjestykseen!" huusi sähköäinen. Hänessä oli hiukan politikoitsijan vikaa, ja hän oli aina ottanut innokkaasti osaa vaaleihin, jotta hän tunsu tavanmukaiset eduskunnan lauseparret.

"Aivan kuollut", kuiskasi tulipyörä ja hän alkoi nukkua.

Niinpien kuin oli aivan hiljaista yskäsi raketti kolmannen kerran ja alkoi puhua. Hän puhui hyvin syvällä, kirkkaalla äänellä, ikäänkuin hän olisi sanellut muistelmiansa, ja katseli aina sen henkilön oltava, jolle hän puhui. Totta tosiaan, hänellä oli hyvin hieno käytös.

"Mikä onni kuninkaan pojalle", hän huomautti, "että hän menee naimisiin juuri samana päivänä, jolloin minut lasketaan ylös ilmaan. Tosiaankin, jos täten olisi varta vasten järjestetty, niin eipä paremmin olisi voinut sattua. Mutta prinsseillä on aina hyvä onni."

"Hyvänen aika!" sanoi pieni sähköinen. "Minä luulin aivan päinvastoin, että meidät laskettaisiin ilmaan prinssin kunniaksi."

"Ehkäpä teidät", hän vastasi; "tosiaankin, en epäile sitä yhtään, mutta minun laitani on toinen. Minä olen hyvin hieno raketti, ja minun vanhempani olivat myös hyvin hienoja. Minun äitini oli aikoinaan kaikkein enimmäin ihailtu tulipyörä, ja hän tuli kuuluisaksi sulavan tanssinsa johdosta. Kun hän esiintyi julkisesti, niin hän kiersi yhdeksäntoista kertaa ympäri ennenkuin hän sammui, ja joka kerta pyörähtäessään hän heitti ilmaan seitsemän ruusunpunaista tähteä. Hän oli kolme ja puoli jalkaa läpimitaten ja tehty kaikkein parhaasta ruudista. Minun isäni oli raketti samoinkuin minäkin, ja ranskalaista syntyperää. Hän lensi niin korkealle, että ihmiset pelkäsivät, ettei hän koskaan palaisi takaisin. Hän palasi sittenkin, sillä hän oli ystävällinen luonteeltansa, ja laskeutuessaan alas hän suitsutti kultasadetta ympärilleen. Sanomalehdet kirjoittivat hänen esityksestään hyvin imartelevasti. Sanottiinpa häntä hallituksen sanansaattajassa kuritustaidon suurimmaksi voitoksi."

"Tulitustaidon, tulitustaidon, te tarkoittatte", sanoi bengaalituli; "minä tiedän, että se on tulitustaito, sillä minä näin sen kirjoitettuna oman koteloni kyljessä."

"Mutta minäpä sanoin kuritustaito", vastasi raketti vakavalla äänellä, ja bengaalituli oli niin häpeissään, että hän alkoi säättää pientä sähköistä, näyttääkseen hänelle, että hän vieläkin oli tärkeä henkilö.

"Minä sanoin", jatkoi raketti, "minä sanoin niin, mitä minä oikeastaan sanoin?"

"Te puhuitte itsestänne", vastasi roomalainen kynttilä.

"Tietysti; minä puhuin juuri jostakin hyvin huvittavasta aiheesta, kun minua niin raa'asti keskeytettiin. Minä vihaan raakuutta ja huonoja tapoja, sillä minä olen hyvin arkaluontoinen. Ei kukaan koko avarassa maailmassa ole yhtä arkaluontoinen kuin minä, siitä olen aivan varma."

"Mitä merkitsee arkaluontoinen ihminen?" sanoi sähköinen roomalaiselle kynttilälle.

"Arkaluontoinen on se, joka aina astuu toisten ihmisten varpaille sen vuoksi, että hänellä itsellään on liikavarpaista", vastasi roomalainen kynttilä hiljaa kuiskaten; ja sähköinen oli vähällä haljeta naurusta.

"Mitä te siellä nauratte?" kysyi raketti; "minä en naura."

"Minä nauran siksi, että mieleni on iloinen", vastasi sähköinen.

"Sepä on kovin itsekäs syy", vastasi raketti harmistuneena. "Mitä oikeutta teillä on olla iloinen? Ajattelisitte muita. Tosiaankin, voisitte ajatella minua. Minä ajattelen aina itseäni, ja vaadin, että kaikki muutkin sitä tekisivät. Sitä sanotaan myötätuntoisuudeksi. Se on kaunis hyve, ja minulla on sitä suuressa määrässä. Ajatelkaahan esimerkiksi, jos minulle tapahtuisi jotakin tänä iltana, mikä onnettomuus se olisi kaikille! Prinssi ja prinsessa eivät koskaan enää tulisi onnellisiksi, koko heidän elämänsä olisi pilattu; ja kuningas, sen tiedän, ei voisi sitä kestää. Totta tosiaan, kun ajattelen omaa tärkeittäni, niin kyyneleet aivan nousevat silmiini."

"Jos tahdotte tuottaa iloa toisille", sanoi roomalainen kynttilä, "niin on viisainta pysyä kuivana."

"Tietysti", huudahti bengaalituli, joka oli jo iloisemmalla mielellä; "senhän tavallinen järkikin ymmärtää."

"Tavallinen järki, tosiaankin!" sanoi raketti loukkaantuneena; "te unohdatte, etten minä ole yhtään tavallinen, vaan aivan erikoinen. No, tavallista järkeä voi kellä hyvänsä olla edellyttäen, että mielikuvitus kokonaan puuttuu. Mutta minulla on mielikuvitusta, sillä en koskaan näe asioita sellaisina kuin ne todellisuudessa ovat; minä kuvailen ne aina aivan erilaisiksi mielessäni. Mitä nyt minun kuivanapysymiseeni tulee, niin ei täällä ole ketään, joka käsittäisi minun tunteellista luonnettani. Kaikeksi onneksi en pidä siitä lukuakaan. Ainoa mikä elämässä pitää ihmisen pystyssä on se tieto, että kaikki muut ovat äärettömän mitättömiä, ja tämä asia on aina ollut minulle hyvin selvä. Mutta ei kellään teistä ole sydäntä. Tässä te vain nauratte ja ilkamoitte, ikäänkuin prinssi ja prinsessa eivät juuri äsken

olisi viettäneet häitä."

"Totta tosiaan", huudahti pieni tulipallo, "miksi emme olisi iloisia? Tämähän on kaikkein iloisin päivä, ja kun minä lennän ilmaan, niin aion kertoa siitä tähdille. Saattepa nähdä kuinka ne tuikkivat, kun kerron heille kauniista morsiamesta."

"Oi, mikä typerä elämänkatsomus!" sanoi raketti; "mutta enpä minä muuta odottanutkaan. Teissä ei ole kerrassaan mitään; te olette onttoja ja tyhjiä. Voisihan prinssi ja prinsessa asettua sellaiseen maahan asumaan, missä olisi syvä virta, ja voisihan heillä olla pieni poika, pieni vaaleakutrinen ja sinisilmäinen poika, aivan sellainen kuin prinssi itsekkin on; ja voisihan hän kerta mennä ulos kävelemään hoitajansa kanssa; hoitaja nukahtaisi ehkä suuren seljapuun alle, ja silloin pikku poika voisi pudota syvään virtaan ja hukkaa. Mikä hirveä onnettomuus! Ihmisparat, jos he kadottaisivat ainoan poikansa! Se on todellakin kauheaa! Sitä en koskaan voisi kestää."

"Eiväthän he ole kadottaneet ainoaa poikaansa", sanoi roomalainen kynttilä; "ei heitä ole mikään onnettomuus kohdannut."

"Enhän minä sitä sanonutkaan", vastasi raketti; "minä sanoin vain, että voisi kohdata. Jos he olisivat kadottaneet ainoan poikansa, niin ei siitä maksaisi enää puhua mitään. Minä vihaan ihmisiä, jotka surevat sitä, mikä on tapahtunut. Mutta kun ajattelen, että he mahdollisesti voisivat kadottaa ainoan poikansa, niin kiihdyn aivan kauheasti."

"Sitä te juuri teettekin!" huudahti bengaalituli. "Totta tosiaan, en tiedä toista niin kiihkomielistä ja teeskentelevää ihmistä kuin te."

"Te olette kaikkein hävyttöminen ihminen, mitä koskaan olen tavannut", sanoi raketti, "ettekä voi ymmärtää minun ystävyyttäni prinssiin."

"No, ettehan edes tunne häntä", murisi roomalainen kynttilä.

"En ole väittänytkään tuntevani häntä", vastasi raketti. "Ja uskallanpa vakuuttaa, että jos tuntisin hänet, niin en olisikaan hänen ystävänsä. On hyvin vaarallista tuntea ystäviään."

"Koettakaa mielemmiäni pysytellä kuivana", sanoi tulipallo. "Se on tärkein asia."

"Hyvin tärkeitä teille, sen kyllä uskon", vastasi raketti, "mutta minä itken, jos minua haluttaa"; ja hän purskahti todelliseen itkuun, ja kyyneleet vierivät pitkin hänen keppiänsä aivankuin sadepisarat ja olivat vähällä kastella kahta pientä kovakuoriaista, jotka juuri olivat päättäneet perustaa yhteisen talon ja etsivät itselleen somaa, kuivaa asuntoa.

"Onpa hänellä kovin runollinen luonne", sanoi tulipyörä, "sillä hän itkee ilman vähintäkään syytä", ja hän huokasi syvään ja ajatteli puurasiaa.

Mutta roomalainen kynttilä ja bengaalituli närkästyivät ja huusivat kimakalla äänellä: "Hullutusta! Hullutusta!" He olivat hyvin käytännöllisiä, ja jos joku asia ei ollut heille mieleen, niin he sanoivat sitä heti hullutukseksi.

Sitten kuu kohosi taivaalle ikäänkuin ihmeellinen hopeakilpi, ja tähdet alkoivat kiilua, ja linnasta kuului soiton säveliä.

Prinssi ja prinsessa johtivat tanssia. He tanssivat niin kauniisti, että korkeat, valkoiset liljat kurkistivat sisään ikkunasta ja katselivat heitä, ja suuret, punaiset unikat nyökkäsivät päätään ja löivät tahtia.

Sitten kello löi kymmenen ja yksitoista ja kaksitoista, ja kun viimeinen keskiyön lyönti oli kajahtanut, astuivat kaikki ulos penkereelle, ja kuningas lähetti hakemaan kuninkaallista ilotulittajaa.

"Antakaa ilotulituksen alkaa", sanoi kuningas, ja kuninkaallinen ilotulittaja kumarsi syvään ja astui puutarhan perälle. Hänellä oli kuusi apulaista, ja kullakin oli tulisoihtu pitkän seipään päässä.

Se vasta näytti kauniilta.

Tss! Tss! sihi tulipyörä pyöriessään ympäri. Bum! Bum! sanoi roomalainen kynttilä. Sitten sähköiset alkoivat tanssia ja bengaalitulet punasivat kaikki punaiseksi. "Hyvästi", huusi tulipallo lähtiessään lentoon ja sirotellessaan ympärilleen pieniä sinisiä kipinöitä. Bom! Bom! sanoivat tulilenturit, jotka olivat kovin hyvällä päällä. Kaikki muut saavuttivat erinomaisen menestyksen paitsi ihmeellinen raketti. Hän oli niin märkä itkustansa, ettei hän syttynyt lainkaan. Parasta hänessä oli ruuti, ja se oli niin kastunut kyynelistä, ettei se kelvannut mihinkään. Kaikki hänen köyhät sukulaisensa, joita hän ei koskaan puhutellut muuta kuin tiuskaten, lensivät ilmaan kuin ihmeelliset, kultaiset tulikukkaset. Koko

hovi hurrasi, ja pikku prinsessa nauroi ilosta.

"He säästävät minut varmaan jotakin suurta juhlaa varten", sanoi raketti; "niin se varmaankin on", ja hän näytti vielä entistään kopeammalta.

Seuraavana päivänä työmiehet tulivat korjaamaan kaikki paikoillensa.

"Se on varmaan joku lähetystö", sanoi raketti; "minä otan heidät kaikella arvolla vastaan;" ja hän nosti nenänsä ylös ilmaan ja rypisti kulmakarvojaan, ikäänkuin hän olisi ajatellut jotakin tärkeätä asiaa. Mutta he eivät panneet häneen vähintäkään huomiota, sillä he olivat juuri poismenossa. Mutta yksi heistä huomasi hänet äkkiä. "Halloo", hän huusi, "kas tuota mokomaa rakettia!" ja hän heitti sen aidan yli ojaan.

"Mokoma raketti? Mokoma raketti?" hän sanoi pyöriessään ilmassa; "mahdotonta! Komea raketti, niinhän tuo mies sanoi. Kuuluuhan mokoma ja komea melkein samalta, ja useimpa ne merkitsevätkin aivan samaa," ja raketti kupsahti mutaan.

"Täällä ei ole hauska olla", hän huomautti, "mutta ehkä tämä on hyvinkin hieno kylpypaikka, jonne minut on lähetetty terveystäni hoitamaan. Minun hermoni ovat hyvin huonot ja minä tarvitsen lepoa."

Sitten pieni sammakko, jolla oli kirkkaat timanttisilmät ja vihreä, täplikäs takki, ui hänen luoksensa.

"Kas vaan, uusi tulokas!" sanoi sammakko. "Mutta eipä mikään ole mudan veroista. Kun minulla vain on oja ja sadevettä, niin olen onnellinen. Luuletteko, että iltapuolella sataa? Toivoisinpa sitä kernaasti, mutta taivas on aivan sininen ja pilvetön. Mikä vahinko!"

"Hm! Hm!" sanoi raketti ja alkoi yskiä.

"Kuinka kaunis ääni teillä on!" huudahti sammakko. "Sehän on aivan kuin kurnutusta, ja kurnutushan on soinnultaan kaikkein kauneinta maailmassa. Saatte kuulla meidän lauluseuraamme illalla. Me istumme vanhassa ankkalammikossa aivan lähellä talonpoikaistaloa, ja heti kun kuu nousee, niin me aloitamme. Se kuuluu niin kauniilta, että kaikki valvovat vuoteissaan ja kuuntelevat. Totta tosiaan, eilen viimeksi kuulin emännän sanovan äidillensä, ettei hän meidän tähtemme saanut unta silmään koko yönä. Onpa se kovin mieluisaa, kun tietää olevansa niin suosittu."

"Hm! Hm!" sanoi raketti vihoissaan. Hän oli kovin pahoillaan, kun hän ei saanut suunvuoroa.

"Ihana ääni, totta tosiaan", jatkoi sammakko; "toivottavasti te tulette ankkalammikolle. Minun täytyy vartioida tyttäriäni. Minulla on kuusi kaunista tyttäretä, ja minä pelkään pahasti, että hauki voisi kohdata heidät. Hän on hirveä peto, eikä arastele yhtään, vaikka hän söisi ne aamiaisekseen. Näkemiin asti; minusta oli tosiaankin hyvin hupaista keskustella teidän kanssanne."

"Onpa sekin keskustelua!" sanoi raketti. "Itse te koko ajan olette puhunut. Ei se ole keskustelua."

"Jonkun täytyy kuunnellakin", vastasi sammakko, "ja minä puhun yksin mieluummin. Se säästää aikaa ja estää väittelyä."

"Mutta minä pidän väittelystä", sanoi raketti.

"Älkäähän toki", sanoi sammakko ystävällisesti. "Väittely on kovin alhaista, sillä hienossa seuraelämässä on kaikilla samat mielipiteet. Näkemiin asti, vielä kerran; minun tyttäreni näkyvätkin olevan tuolla", ja pikku sammakko ui pois.

"Te olette kovin hermostuttava", sanoi raketti, "ja huonosti kasvatettu. Minä vihaan ihmisiä, jotka puhuvat vain omista asioistansa, niinkuin te teette, silloin kun tahtois puhua itsestänsä, niinkuin minä. Sitä minä sanon itsekkäisyydeksi, ja itsekkäisyys on jotakin kovin inhottavaa, varsinkin sellaiselle luonteelle kuin minä olen, sillä kaikki tuntevat minun erinomaisen myötätuntoisuuteni muita kohtaan. Totta tosiaan, teidän pitäisi seurata minun esimerkkiäni. Parempaa esikuvaa ette voisi saada. Nyt kun teillä on siihen tilaisuutta, niin pitäisitte varanne, sillä minä lähdän pian takaisin hoviin. Minua suositaan suuresti hovissa; eilen prinssi ja prinsessa viettivät häitä minun kunniakseni. Mutta tietysti te ette tiedä mitään tästä kaikesta, sillä te olette maalainen."

"Hänelle ei maksa vaivaa puhua", sanoi päivänkorento, joka istui suuren, ruskean osmankäämin latvassa; "ei maksa laisinkaan vaivaa, sillä hän on mennyt pois."

"No, se on hänen vahinkonsa, eikä minun", vastasi raketti. "En minä lakkaa puhumasta hänelle vain sen vuoksi, ettei hän viitsi kuunnella. Minä kuuntelen mielelläni omaa ääntäni. Se on minun suurimpia huvejani. Minä keskustelen usein pitkältä yksikseni, ja minä olen niin viisas, että välistä en ymmärrä sanaakaan siitä mitä sanon."

"Silloin olisi parasta jos pitäisitte luentoja viisaustieteestä", sanoi päivänkorento; ja hän levitti kauniit harsomaiset siipensä ja lensi ylös ilmaan.

"Kuinka tyhmä hän oli, kun ei jäänyt tänne!" sanoi raketti. "Olen aivan varma siitä, ettei hänellä usein ole niin hyvä tilaisuus henkeensä kehittää. Mutta mitäpä minä siitä välitän. Sellainen nero kuin minä saa kerran vielä tunnustusta;" ja hän vajosi hiukan syvemmälle mutaan.

Hetken kuluttua suuri valkoinen anka ui hänen luoksensa. Hänellä oli keltaiset sääret ja uimajalat ja hänen huojuvaa käyntiänsä ihailtiin suuresti.

"Kvak, kvak, kvak", hän sanoi. "Kuinka lystikkään näköinen te olette! Saanko luvan kysyä, oletteko te syntyneet tuollaisena, vai tapaturmako teidät sellaiseksi on tehnyt?"

"Kyllä sen huomaa, että te aina olette asunut maalla", sanoi raketti, "muuten te tietäisitte kuka minä olen. Mutta minä suon teille teidän typeryytenne anteeksi. Olisi paha vaatia, että muut olisivat yhtä viisaita kuin itse. Te hämmästyitte varmaan suuresti, kun saatte kuulla, että minä osaan lentää ilmaan ja pudota alas kultasateena."

"Ei se minusta ole mitään merkillistä", sanoi anka, "kun ei siitä kellekään ole hyötyä. Kas, jos te osaisitte kyntää peltoa niinkuin härkä, tai vetää rattaita kuin hevonen, tai paimentaa lampaita kuin paimenkoira, niin se olisi jotakin."

"Hyvä ystävä", sanoi raketti hyvin ylpeällä äänellä, "minä huomaan, että te kuulutte alhaisoon. Minun kaltaiseni ihminen ei tee koskaan mitään hyödyllistä. Meillä on erityisiä luonnonlahjoja, ja se on aivan riittävää. Minä en puolestani ole huvitettu minkäänlaisesta ammatista, kaikkein vähimmin sellaisista, joita te näytte suosittavan. Minun mielestäni tosiaankin ruumiillinen työ on sopivaa vain niille, jolla ei ole mitään muuta tehtävää."

"No niin", sanoi anka, joka rakasti rauhaa, eikä koskaan riidellyt kenenkään kanssa, "kullakin on oma makunsa. Mutta minä toivon joka tapauksessa, että te asetutte tänne asumaan."

"Ei, hyvänen aika", huudahti raketti. "Minä olen vieras täällä, hieno vieras. Minusta tämä paikka on kovin ikävä. Ei täällä ole seuraa eikä rauhaa. Täällä tosiaankin hajahtaa esikaupungilta. Minä menen takaisin hoviin, sillä minä tiedän, että minun elämäntehtäväni on herättää huomiota maailmassa."

"Minä itse aion kerran astua julkiseen elämään", huomautti anka; "on niin paljon, mikä kaipaisi parannusta. Eräässä kokouksessa minä nousinkin puhujalavalle, ja me teimme päätöksiä, jotka tuomitsivat kaiken sen, mistä me emme pitäneet. Mutta eivätpä ne suuresti vaikuttaneet. Nyt minä elän vain kotona ja hoidan perhettäni."

"Minä olen luotu julkista elämää varten", sanoi raketti, "samoin kaikki minun sukulaisenikin, vieläpä kaikkein halvimmatkin. Joka kerta kun me astumme esiin, herätämme me suurta huomiota. En ole vielä itse esiintynyt, mutta silloin kun sen teen, niin se vasta on kaunis näky. Mitä taas kotielämään tulee, niin siinä ihminen vanhenee kovin pian, ja ajatukset vieraantuvat korkeammista kysymyksistä."

"Ah, elämän korkeammat kysymykset, ne ovat vasta hienoja!" sanoi anka; "tästä muistuin mieleeni, kuinka nälkäinen minä olen"; ja hän ui alas virran mukana ja sanoi: "Kvak, kvak, kvak."

"Tulkaa takaisin! Tulkaa takaisin!" huusi raketti, "minulla on teille paljon sanomista"; mutta anka ei ollut kuulevinansa häntä. "Sepä hyvä, että hän meni", hän sanoi itseksensä, "hän on hyvin vähälahjainen"; ja raketti vajosi vieläkin syvemmälle mutaan ja rupesi tuumimaan ihmisneron yksinäisyyttä, kun äkkiä kaksi pientä poikaa valkoisissa takeissaan juoksi alas rantaan, kantaen pataa ja risukimppua.

"Nyt lähetystö saapuu", sanoi raketti ja koetti näyttää hyvin arvokkaalta.

"Halloo!" huusi toinen pojista, "katsos tuota multaista keppiä! Mitenkä se on tänne tullut", ja hän onki raketin ylös ojasta.

"Multainen keppi!" sanoi raketti, "mahdotonta! Kultainen keppi, niinhän hän sanoi. Kultakeppi on hyvin imartelevaa. Totta tosiaan, hän luulee minua hoviherraksi."

"Pannaan se palamaan!" sanoi toinen poika, "niin vesi kiehuu pikemmin."

He panivat risut yhteen kasaan, heittivät raketin päällimmäiseksi ja sytyttivät tulen.

"Tämäpä on mainiota", huusi raketti, "he päästävät minut lentoon keskellä valoisaa päivää, niin että jokainen voi nähdä minut."

"Pannaanpas maata", sanoivat pojat, "ja kun me heräämme, niin vesi on kiehunut"; ja he heittäytyivät

pitkäkseen ruuhon ja sulkiivat silmänsä.

Raketti oli hyvin märkä, jotta kesti kauan ennenkuin se rupesi palamaan. Mutta vihdoin tuli tarttui siihen.

"Nyt minä lennän ilmaan!" hän huusi ja hän ojensi itsensä hyvin jäykäksi ja suoraksi. "Minä lennän tähtiäkin korkeammalle, paljoa korkeammalle kuin kuu, ja aurinkoakin korkeammalle. Totta tosiaan, minä lennän niin korkealle että —"

Ts! Ts! Ts! ja hän lensi suoraan ilmaan.

"Thanaa!" hän huudahti. "Tällä tavalla minä lennän ikuisesti. Mikä menestys minulla oli!"

Mutta ei kukaan nähnyt häntä.

Sitten hän tunsu kummallista syyhytystä ylt'yleensä.

"Nyt minä räjähdän", hän huusi. "Minä sytytän koko maailman tuleen ja herätän niin suurta huomiota, ettei kukaan muusta puhukkaan kokonaiseen vuoteen." Ja tietysti hän räjähtikin. Rits! Rats! paukkui ruuti. Siitä ei ollut epäilystäkään.

Mutta kukaan ei kuullut, ei edes nuo pienet pojat, sillä he nukkuivat sikeästi.

Hänestä ei ollut muuta jäljellä kuin keppi, ja se putosi hanhen selkään, joka juuri käveli ojan reunalla.

"Hyvä Jumala!" huusi hanhi. "Rupeaako nyt keppejä satelemaan"; ja hän kiiruhti veteen.

"Tiesinhän sen, että herättäisin suurta huomiota", lähätti raketti ja sammui.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ONNELLINEN PRINSSI: YNNÄ MUITA
KERTOMUKSIA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

**Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™
electronic works**

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things

you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to

the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new

computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.